

8.4.2014

KIVINOKAN OSAYLEISKAAVA, SUUNNITTELUPERIAATTEET

Hankenro 1002_1
HEL 2011-006292

SISÄLLYS

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma nähtävillä 14.11.–2.12.2011

Viranomaisyhteistyö (4 kpl)

- tiivistelmät viranomaisten kannanotoista ja vastineet

Mielipidekirjeet (18 kpl)

- tiivistelmät mielipidekirjeistä ja vastineet

Suullisesti esitetyt mielipiteet

- yhteenveto yleisötilaisuudesta

Maankäyttövaihtoehdot suunnitteluperiaatteiden laatimiseksi nähtävillä 9.9.–30.9.2013

Viranomaisyhteistyö (9 kpl)

- tiivistelmät viranomaisten kannanotoista ja vastineet

Mielipidekirjeet (40 kpl)

- tiivistelmät mielipidekirjeistä ja vastineet

Suulliset ja verkossa esitetyt mielipiteet

- yhteenveto yleisötilaisuudesta
- yhteenveto verkkokeskustelusta

LIITTEET

Kivinokan OAS-keskustelutilaisuuden muistio, 16.11.2011

Kivinokan maankäyttövaihtoehdot -keskustelutilaisuuden muistio,
16.9.2013

Postiosoite

PL 2100
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunkisuunnittelu@hel.fi

Käyntiosoite

Kansakoulukatu 3
HELSINKI 10
<http://www.hel.fi/ksv>

Puhelin

+358 9 310 1673

Faksi

+358 9 310 37409

Tilinumero

800012-62637

Y-tunnus

0201256-6
Alv. nro
FI02012566

8.4.2014

Mielipiteen tai muistutuksen esittäjät on ilmaistu koodein, kun kyseessä on yksityishenkilö. Koska henkilötietojen ja henkilörekisterin esittämistä avoimessa verkossa rajoittavat henkilötietolaki ja laki viranomaistoiminnan julkisuudesta, ei koodien selitystä yksityishenkilöiden osalta ole julkaistu vuorovaikutusraportin internet-versiossa.

Jäljennökset kaikista kannanotoista ja mielipiteistä sekä koodien selitys ovat nähtävissä Helsingin kaupungin kirjaamossa, käyntiosoite: Kaupungintalo, Pohjoisesplanadi 11–13.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma nähtävillä 14.11.–2.12.2011

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävänä kaupunkisuunnitteluvirastossa, kaupungintalolla, Laiturilla ja Herttoniemen kirjastossa 14.11.–2.12.2011 sekä viraston internetsivuilla. Asukastilaisuus pidettiin kaupunkisuunnitteluviraston auditoriossa ke 16.11.2011.

Viranomaisyhteistyö

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa on esitelty ja siitä on neuvoteltu, Kaupunginmuseon, Helsingin seudun ympäristöpalvelujen (HSY), terveystieteiden keskuksen ja rakennusviraston kanssa.

Rakennusvalvontavirastolla, Helsingin seudun liikenteellä (HSL), Helsingin Satamalla, nuorisoasiainkeskuksella, sosiaalivirastolla, kulttuuriasiainkeskuksella, pelastuslaitoksella, liikuntavirastolla, opetusvirastolla, kiinteistövirastolla, kiinteistöviraston tonttiosastolla, Helsingin Energialla ei ollut asiasta lausuttavaa tässä vaiheessa.

Kaupunginmuseo katsoo (23.11.2011), että Kivinokan ympäristö tulee säilyttää, sillä alueen käyttö on vakiintunut virkistyskäyttöön ja alueella on kulttuurihistoriallisia arvoja. Alueella tulee tehdä riittävät kulttuuriympäristöä koskevat selvitykset ja Kulosaaren kartanon alueen ympäristöhistoriallinen selvitys tulee aloittaa mahdollisimman pian.

Vastine 1

Kaupunginmuseon esittämät asiat on otettu suunnittelun ohjelmoinnissa huomioon. Maankäytön suunnittelu aloitetaan tutkimalla vaihtoehtoja, joissa osan lähtökohtana on Kivinokan nykyisen ympäristön säilyttäminen, osassa nykyisiä arvoja säilytetään osana suunniteltavaa asuinaluealuerakennetta. Kulosaaren kartanon kokonaisuus on tarkoitus säilyä kaikissa vaihtoehdoissa. Kulttuuriympäristöä koskevat ja Kulosaaren kartanon ympäristöhistoriaa käsittelevät selvitykset tehdään osayleiskaavan laadinnan aikana.

8.4.2014

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY) huomauttaa (1.12.2011), että jatkosuunnittelussa tulisi huomioida ilmastonmuutoksen voimistumisen myötä lisääntyvät säätilan ääri-ilmiöt sekä merenpinnan nousu. Huomiota tulee kiinnittää myös uusiutuvan energian myönteisiin lähtökohtiin. Kaavan toteuttamisen vaikutuksia ilmanlaatuun ja ilmastoon tulisi arvioida.

Vastine 2

Helsingin seudun ympäristöpalvelujen esittämät asiat on otettu suunnittelun ohjelmoinnissa huomioon. Osayleiskaavassa varaudutaan säätilan ääri-ilmiöihin, merenpinnan nousuun ja uusiutuvan energiantuotannon mahdollistamiseen. Ilmanlaatu- ja ilmastovaikutusten arvioinnit tehdään.

Terveyskeskus toteaa (2.12.2011), että osayleiskaavan toteuttamisen vaikutuksia tulee arvioida myös esteettömyyden näkökulmasta.

Vastine 3

Terveyskeskuksen esittämät asiat on otettu suunnittelun ohjelmoinnissa huomioon. Esteettömyyttä arvioidaan osana osayleiskaavan laatimista.

Rakennusvirasto toteaa (8.2.2012), että se osallistuu suunnitteluun kaavaprosessin edetessä. Jatkossa tulee miettiä, miten on paras toimia, jotta rakennusviraston asiantuntemus saadaan käyttöön mahdollisimman tehokkaasti.

Vastine 4

Rakennusviraston esittämät asiat on otettu suunnittelun ohjelmoinnissa huomioon. Suunnittelussa tullaan tekemään yhteistyötä rakennusviraston kanssa.

Tiivistelmät mielipidekirjeistä aiheittain ja vastineet:

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta jätettiin 18 kirjallista mielipidettä. Lisäksi osayleiskaavahankkeen vireille tuloa edeltävältä ajalta on 6 mielipidettä.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa todettiin, että Kivinokkaan tutkitaan asumis- ja virkistyskäyttöä ja laaditaan niistä erilaisia vaihtoehtoja. Vaihtoehtoja ei tässä vaiheessa vielä esitetty.

Mielipiteissä painotettiin Kivinokan luonnon- sekä kulttuuriarvojen merkitystä ja vastustettiin Kivinokan muuttamista asumiskäyttöön.

8.4.2014

Kivinokan suhde Vanhankaupunginlahden luonnonsuojelusopimukseen ja -alueisiin, ennen OAS-vaihetta, Kaunis Vanhuus (Mi2), Kivinokan kannatusyhdistys ry, Taidekahvila Kahvinokka, Ympäristötaiteilijat, Kaunis Vanhuus ry, Helsingin Ponnistus ry, Kartanon Venekerho ry, JHL (Mi5, Mi7), Kivinokan kannatusyhdistys ry (Taidekahvila Kivinokka, Ympäristötaiteilijat, Kaunis Vanhuus ry, Helsingin Ponnistus ry, Kartanon Venekerho ry, JHL) (Mi4), Taidekahvila Kivinokka (Ympäristötaiteilijat, Kaunis Vanhuus ry, Helsingin ponnistus ry, Kivinokkalaiset ry, Kivinokan kannatusyhdistys) (Mi1)

Mielipiteissä todettiin, että Yleiskaava 2002:n luonnoksen aineistoissa Kivinokka kuului merkittävänä alueena Vanhankaupunginlahden suoja-
vyöhykkeeseen ja että alueen rannat ulottuvat luonnonsuojelualueeseen. Kivinokan niemi rajautuu osittain Vanhankaupunginlahden Natura 2000-alueeseen ja osa Kivinokasta kuuluu IBA-alueeseen, SCI- ja SPA-alueeseen. Tämän lisäksi mielipiteen esittäjän mukaan Kivinokka, sen puusto, kasvit, eläimet, vesistö ja rannat on jo vuodesta 1976 vahvistettu kuuluvaksi hyviksi pesimä- ja ruokinta-alueiksi linnuille. Painotettiin, että Kivinokan luonnonsuojelualueet tulisi säilyttää.

Kansainvälinen Ramsar-sopimus ja EU-lainsäädäntö ovat tukeneet Kivinokan ja sen lähialueiden säilyttämistä rakentamattomana. Mielipiteen esittäjän mukaan myös Helsingin ja Uudenmaan ympäristökeskukset ovat lausunnoissaan nostaneet esiin, että Kivinokan osankin rakentaminen tuhoasi tärkeät IBA-, SCI- ja SPA-alueet.

Vastine 5

Suunnittelun lähtökohtana on oikeusvaikutteinen Yleiskaava 2002, jossa Kivinokka on selvitysalueita. Natura 2000 -alueilla ei ole varsinaisia suojavyöhykkeitä, mutta jatkosuunnittelussa selvitetään mahdollisen rakentamisen vaikutukset Natura-alueelle. Rakentaminen on todennäköisesti mahdollista sijoittaa niin, että Natura-alueen rajan tuntumassa ei tehdä raskaita toimenpiteitä eikä Natura-alueelle aiheuteta merkittävää haittaa. Ramsarin sopimus (1971) velvoittaa allekirjoittajavaltioitaan edistämään kansainvälisesti merkittävien kosteikkojen ja vesilintujen suojelua perustamalla luonnonsuojelualueita vesiperäisille maille. Kaikki Suomen Ramsar-alueen kuuluvat Natura 2000 -verkostoon. Natura 2000-alueen ja luonnonsuojelualueen raja-
aus kulkee Kivinokan itäreunalla pitkin rantaviivaa.

Kivinokan osayleiskaavan suunnittelu aloitetaan osallistumis- ja arviointisuunnitelman laatimisella. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja tulevista suunnitelmista tullaan pyytämään Uudenmaan ELY-keskuksen ja kaupungin ympäristökeskuksen lausunnot.

8.4.2014

Suunnittelun suhde Helsingipuistoon ja muuhun maankäytön suunnitteluun ennen OAS-vaihetta, Kaunis Vanhuus ry (Mi2), Kivinokan kannatusyhdistys Ry, Taidekahvila Kahvinokka, Ympäristötaiteilijat, Kaunis Vanhuus ry, Helsingin Ponnistus ry, Kartanon Venekerho ry, JHL (Mi5, Mi7), Kivinokan kannatusyhdistys ry (Taidekahvila Kivinokka, Ympäristötaiteilijat, Kaunis Vanhuus ry, Helsingin Ponnistus ry, Kartanon Venekerho ry, JHL) (Mi4), Taidekahvila Kivinokka (Ympäristötaiteilijat, Kaunis Vanhuus ry, Helsingin ponnistus ry, Kivinokkalaiset ry, Kivinokan kannatusyhdistys) (Mi1), Mi6

Mielipiteiden mukaan Kivinokkaa lähialueineen olisi käsiteltävä kokonaisuutena ja liitettävä yleiskaavaan virkistys- ja ulkoilualueena. Tätä tukee mielipiteiden mukaan Yleiskaava 2002:n laatimisen yhteydessä käsitelty aineisto. Yleiskaava 2002:n luonnoksessa hahmoteltu pientalorakentaminen ei riitä mielipiteiden mukaan poistamaan Helsingin asuntopulaa.

Kivinokan yhdistämistä Helsingipuiston kaavoituksen yhteydessä suunniteltaviin rakennusmaihin vastustettiin. Tämä edellyttäisi mielipiteen mukaan alueen lohkomisen osiin, jolloin luontoarvojen kannalta tärkeäksi luokiteltu Kivinokan muu alue jäisi osayleiskaavoituksessa tyhjäksi alueeksi, joka toteutettaisiin asemakaavoituksella, jonka tarkoituksessa aluetta tulnaisiin käyttämään rakentamistarkoitukseen. Mielipiteissä toivottiin, että Kivinokka lähialueineen kaavoitettaisiin kokonaisuutena ja pysyvästi ulkoilu- ja virkistyskäyttöön. Viheralueena Kivinokka palvelee laajaa käyttäjäryhmää, sekä ulkoilijoita, turisteja että kouluja ja lastentarhoja. Pieniä parannuksia uimarannan yhteydessä toivottiin kuitenkin.

Lisäksi mielipiteissä käsiteltiin EU:n ja Suomen valtion viranomaisten välistä yhteydenpitoa.

Vastine 6

Kivinokan maankäytöstä päätetään osayleiskaavaprosessissa. Suunnittelun lähtökohtana on oikeusvaikutteinen Yleiskaava 2002, jossa Kivinokka on merkitty selvitysalueeksi, jonka maankäyttö ratkaistaan yleiskaavalla tai osayleiskaavalla. Osa Kivinokasta on Helsingipuistona kehitettävää aluetta. Helsingipuiston suunnittelun yhteydessä ei oteta kantaa Kivinokan maankäytön ratkaisuihin. Helsingipuiston rajausta Kivinokan alueella on tarkoitus tarkentaa osayleiskaavan laatimisen aikana. Kivinokan rannoille suunniteltavat virkistysalueet ja -reitit liittyvät osaksi Helsingipuiston kokonaisuutta. Kivinokan osayleiskaavoitus käynnistyy osallistumis- ja arviointisuunnitelman laatimisella vuonna 2011.

8.4.2014

Ks. myös vastineet 9 ja 10.

Maakuntakaava, Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ja Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan Piiri (Mi17), Itä-Helsingin vihreät (Mi15), Kivinokkalaiset ry (Mi 18)

Mielipiteissä todettiin, että maakuntakaavassa Kivinokka on kokonaisuudessaan virkistysaluetta ja tämä on otettava huomioon yleiskaavaa laadittaessa.

Vastine 7

Suunnittelun lähtökohtana on Helsingin oikeusvaikutteinen Yleiskaava 2002, jossa Kivinokka on merkitty maankäytöltään osayleiskaavalla tai yleiskaavalla ratkaistavaksi selvitysalueeksi. Oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella maakuntakaava ohjaa suunnittelua kun yleiskaavaa muutetaan, muulloin se ei ole voimassa. Uudenmaan maakuntakaava on tullut lainvoimaiseksi vuonna 2007. Valmisteilla olevassa Uudenmaan II vaihemaakuntakaavassa Kivinokka on merkitty taajamatoimintojen alueeksi, jonka rantoja kiertää viheryhteystarve.

Rakentaminen, valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, Helsingin brandi, Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ja Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan Piiri (Mi17), Herttoniemi-seura ry (Mi12), Itä-Helsingin vihreät (Mi15), Kaunis Vanhuus ry (Mi2, Mi20), Kivinokan kannatusyhdistys ry (Mi 8, Mi11), Kivinokan kannatusyhdistys ry, Taidkahvila Kahvinokka, Ympäristötaiteilijat, Kaunis Vanhuus ry, Helsingin Ponnistus ry, Kartanon Venekerho ry, JHL (Mi9), Mi 10

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on otettava huomioon osayleiskaavaa laadittaessa. Esiin nostettiin, että Kivinokan rakentaminen olisi uhka linnuille, kasveille, aarnimetsälle, vaelluskaloille ja siirtolapuutarha-alueelle. Tämän lisäksi painotettiin, että pienet ja hankalat rakentamisalueet tekisivät rakentamisesta hankalaa. 600 pientalon rakentaminen ei ratkaisisi Helsingin asuntopulaa, mutta tuhoaisi mielipiteiden mukaan Natura 2000 -alueen suojavyöhykkeen. Kivinokka ja erityisesti sen kulttuurihistoriallisesti arvokas alue tulisi säilyttää rakentamattomana.

Huomautettiin että Kivinokan rakentaminen voisi olla haitallista sekä Suomen että Helsingin brandeille. Suomen brandi perustuu luontoon, metsiin ja arktiseen eläimistöön ja Helsinkiä taas on brandätty luonnonläheisenä merenrantakaupunkina.

8.4.2014

Vastine 8

Osayleiskaavaa laadittaessa otetaan huomioon valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Tavoitteita joudutaan Kivinokan osalta tulkitsemaan ja niiden keskinäistä suhdetta arvottamaan: osa kannustaa Kivinokan asuinrakentamiseen ja osa rakentamatta jättämiseen. Laajamittainen rakentaminen Kivinokassa uhkasi väistämättä joitakin alueen nykyisistä arvoista. Suunnittelun edetessä arvioidaan rakentamisen tavoitteellinen laajuus ja sen edellytykset. Alueen nykyisiä, kiistattomia arvoja ei ole mielekästä uhrata, jollei vastineeksi saada merkittävää hyötyä asuntojen muodossa, siksi tavoitteena tuleekin olla tiivis ja tehokas rakentaminen hyvien raideliikenneyhteyksien varrella.

Kivinokan maa- ja kallioperäolosuhteet ovat rakentamisen kannalta hyvät. Suunnittelun edetessä tullaan selvittämään ratkaisujen vaikutuksia luonto- ja kulttuuriarvoille.

Kaupunkisuunnitteluvirasto ei katso, että Kivinokan maankäyttöratkaisulla voi olla merkittävää negatiivista vaikutusta Suomen tai Helsingin markkinoimiseen ja matkailullisten vahvuustekijöiden kehittämiseen.

Virkistyskäyttö, Helsingin Luonnonsuojeluyhdistys ja Suomen Luonnonsuojeluliiton Uudenmaan Piiri (Mi17), Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys - Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry (Mi22), Helsingin yhteisjärjestö JHL ry, Kulosaaren kartanon hoitojaos (Mi19), Herttoniemi-seura ry (Mi12), Herttoniemi siirtolapuutarhayhdistys ry (Mi21), Itä-Helsingin vihreät (Mi15), Kaunis Vanhuus ry (Mi2, Mi20), Kivinokan kannatusyhdistys ry (Mi8, Mi11), Kivinokan kannatusyhdistys ry, Taidekahvila Kahvinokka, Ympäristötaiteilijat, Kaunis Vanhuus ry, Helsingin Ponnistus ry, Kartanon Venekerho ry, JHL (Mi9), Kivinokkalaiset ry (Mi18), Kulosaarelaiset ry - Brändöborna rf (Mi14), Mi10, Mi13, Mi16

Paljon mielipiteitä esitettiin Kivinokan merkityksestä virkistysalueena ja Kivinokan säilyttämisestä virkistys- ja ulkoilukohteena. Painotettiin, että Kivinokka on tärkeä virkistysalue sekä naapurikaupunginosien asukkailla että kaikille helsinkiläisille. Kalasataman tulevat asukkaat lisäävät vielä virkistysalueiden tarvetta alueella. Kivinokan säilyttäminen rakentamattomana ja kaavoittaminen virkistyskäyttöön nähtiin parempana vaihtoehtona kuin sen rakentaminen. Tärkeänä pidettiin muun muassa Kivinokan kesämaja-alueita, uimarantoja ja luontopolkua. Parannusehdotuksina ehdotettiin muun muassa uimapaikkaa ja pientä leikkipaikkaa, sekä laituria Kivinokan kärkeen. Kulosaaren kartanoa ja sen ympäristöä toivottiin kunnostettavan ja toimintaa kehitettävän avoimena kaupunkilaisten käytössä olevana tilana. Kivinokka on mielipiteiden mukaan myös tärkeä päiväkotiryhmien ja koululaisten retkikohde.

8.4.2014

Kivinokkaa tulisi mielipiteiden mukaan kehittää lähialueiden asukkaiden ja mökkiläisten ehdotuksia hyväksi käyttäen. Kehittäminen virkistyskäyttöön tulisi kuitenkin olla riittävän pienimuotoista ja luontoa säilyttävää ja kaavatyössä olisi myös osoitettava miten virkistysalueet ja ekologiset yhteydet säilyvät kokonaisuuksina.

Mielipiteissä pidettiin Kivinokan luontoa ja virikkeellisyyttä tärkeänä myös mielenterveyden ja ihmisten henkisen hyvinvoinnin kannalta. Esiin nostettiin myös rakennusviraston laatima viheraluesuunnitelma 2005–2011.

Vastine 9

Kivinokka on merkittävä virkistysalue ja päätöksenteossa tullaan punnitsemaan sen merkitystä paikallisesti ja laajemmin. Kaikissa Kivinokkaan selvitettävissä vaihtoehdoissa on tarkoitus säilyttää alueella myös laajempaa yleistä virkistystä palvelevaa ympäristöä, esimerkiksi uimaranta, puistoja ja rantoja kiertävä virkistysreitti. Myös metsää jää alueelle. Yhtenä vaihtoehtona tutkitaan ratkaisua, jossa Kivinokka on jatkossa kokonaan virkistyskäytössä, ja sen käyttöä tehostetaan. Jatkosuunnittelussa tutkitaan virkistyskokonaisuuksia ja ekologisia yhteyksiä. Viheraluesuunnitelmat eivät ole luonteeltaan maankäyttösuunnitelmia, vaan perustuvat alueen nykyiseen maankäyttöön.

Luonnonarvot, suojelusopimukset, Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ja Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan Piiri (Mi17), Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys - Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry (Mi 22), Helsingin yhteisjärjestö JHL ry, Kulosaaren kartanon hoitojaos (Mi19), Herttoniemi-seura ry (Mi12), Herttoniemi siirtolapuutarhayhdistys ry (Mi21), Kaunis Vanhuus ry (Mi20), Kivinokan kannatusyhdistys ry (Mi8, Mi11), Kivinokan kannatusyhdistys ry, Taidekahvila Kahvinokka, Ympäristötaiteilijat, Kaunis Vanhuus ry, Helsingin Ponnistus ry, Kartanon Venekerho ry, JHL (Mi9), Kivinokkalaiset ry (Mi18), Mi10, Mi13, Mi16

Mielipiteissä painotettiin, että rakentaminen aiheuttaisi haittaa Vanhankaupunginlahden alueen luonto-, lintu- ja kasvialueille ja eläimistöille. Painotettiin, että Kivinokan niemi rajautuu osittain Vanhankaupunginlahden Natura 2000 -alueeseen ja luonnonsuojelualueeseen. Luonnonsuojelualueet tulee säilyttää. Kivinokka on myös osa Viikki-Vanhankaupunginlahden kansainvälisesti arvokasta luonto- ja virkistysaluekokonaisuutta ja lintualueita. Kansainvälisesti tärkeään lintualueeseen (IBA-alue) kuuluu Kivinokan vanha metsä, joka tulee liittää luonnonsuojelualueeseen. Metsästä on mielipiteiden antajien tietojen mukaan löytynyt muun muassa uhanalaista lahottajasienilajistoa ja alueellisesti uhan-

8.4.2014

alaisiksi luokiteltu rusokantokääpä ja pohjanrypykkä, sekä silmälläpidettäviin lajeihin kuuluva helтта-aidaskääpä. Koillisosan vanha metsä on Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa luonnonsuojelualueeksi rauhoitettavaksi esitetty alue. Nostettiin esiin, että Kivinokan rannat ovat tärkeitä paitsi lintujen ruokailu- ja pesimipaikkoina, myös lepakoiden ja harvinaisten perhoslajien kannalta. Kivinokassa on myös muita tärkeitä luonnonarvoja.

Erään mielipiteen mukaan Kivinokka ja Vanhankaupunginlahden rannat kokonaisuudessaan kuuluvat Yleiskaava 2002:n aineistossa Vanhankaupunginlahden suojavyöhykkeeseen. Kivinokka on mielipiteen mukaan Ramsar-sopimuksen käsittämän alueen suojavyöhykettä.

Erään mielipiteen esittäjä näkee ristiriitaisena sen, että Suomen ja Helsingin viranomaiset ovat ilmoittaneet EU:n valiokunnalle ja EU-komission jäsenistölle, että Kivinokan alueen tulevasta maankäytöstä ei ole vielä tehty lopullisia päätöksiä, vaikka eri asiakirjojen perusteella Kivinokan maankäytön suunnittelu on käynnissä.

Vastine 10

Kivinokan maankäytöstä ei ole tehty päätöksiä Yleiskaava 2002:n prosessin jälkeen, vaan alue on ollut useita vuosia lainvoimaisessa yleiskaavassa selvitysalueena. Kivinokan maankäytöstä päätetään osayleiskaavaprosessissa. Osayleiskaavaratkaisun pohjaksi tehdään tarvittavat selvitykset alueen luontoarvoista ja suunnitelmien vaikutuksista niihin. Viranomaisilla ja asukkailla on mahdollisuus osallistua suunnitteluprosessiin ja saada siitä tietoa.

Maankäyttö- ja rakennuslain 197 §:n mukaan kaavaa hyväksyessä on noudatettava mitä luonnonsuojelulain 10 luvussa säädetään. LSL 10 luku sisältää Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkostoa koskevat erityissäännökset. Kivinokan osayleiskaavatyössä tullaan suunnitelmien vaikutukset luontoon ja luontoarvoihin, sekä vaikutus Natura-alueeseen selvittämään luonnonsuojelulain 65 §:n vaatimusten mukaisesti. Uudenmaan Ely-keskus on osayleiskaavahanketta koskevassa viranomaisneuvottelussa 6.3.2013 edellyttänyt edellä mainitun Natura-selvityksen tekemistä. Natura 2000 -verkostoa koskevalla menettelyllä pantiin täytäntöön kaksi luonnonsuojeludirektiiviä (Luontodirektiivi 92/43/ETY ja lintudirektiivi 79/409/ETY), joihin mielipiteissä on viitattu. Sopimusten säännökset ja tavoitteet tulevat kaavoituksessa toteutettavaksi siten maankäyttö- ja rakennuslain ja luonnonsuojelulain soveltamisen kautta.

Lainvoimaisessa yleiskaavassa Kivinokka on selvitysalue. Vanhankaupunginlahden Natura-alueella ei ole varsinaista suojavyöhykettä, mutta

8.4.2014

on ilmeistä että Kivinokan niemen alueella rakentaminen saattaisi heikentää Natura-alueen arvoja. Siksi näitä mahdollisia vaikutuksia selvitetään suunnittelun edetessä ja suunnitelmia muokataan niin, etteivät Natura-alueen arvot heikenny. Rakentamisen ulottaminen koilliselle ranta-alueelle Natura-alueen reunaan asti ei ole todennäköisesti mahdollista.

Ramsarin sopimus (1971) velvoittaa allekirjoittajavaltioitaan edistämään kansainvälisesti merkittävien kosteikkojen ja vesilintujen suojelua perustamalla luonnonsuojelualueita vesiperäisille maille. Kaikki Suomen Ramsar-alueen kuuluvat Natura 2000 -verkostoon, ja alueiden rajaukset noudattavat Natura-rajauksia. Kansainvälisesti arvokkaan IBA-alueen arvojen suojelua toteutetaan asemakaavoituksella ja luonnonsuojelualueilla. Kivinokan suunnittelussa pyritään turvaamaan IBA-alueen arvojen säilyminen.

Kivinokan kääpä- ja orvakka-arvoja on kartoitettu vuosina 2006–2007. Tiedot löytyvät Helsingin kaupungin luontotietojärjestelmästä. Alueella on selvitysten mukaan rikas kääpä- ja orvakkalajisto, ja muutamia harvinaiseksi katsottavia lajeja, mutta uhanalaisia lajeja ei ole löytynyt.

Kulttuurihistoriallinen merkitys

Kivinokan kannatusyhdistys ry, Taidekahvila Kahvinokka, Ympäristötaiteilijat, Kaunis Vanhuus ry, Helsingin Ponnistus ry, Kartanon Venekerho ry, JHL (Mi5, Mi7), Helsingin yhteisjärjestö JHL ry, Kulosaaren kartanon hoitojaos (Mi19), Herttoniemi-seura ry (Mi12), Herttoniemi siirtolapuutarhayhdistys ry (Mi21), Kaunis Vanhuus ry (Mi20), Kivinokan kannatusyhdistys ry (Mi8, Mi11), Kivinokkalaiset ry (Mi18), Mi10, Mi16

Kivinokalla on pitkä perinne ja tärkeä kulttuurihistoriallinen merkitys ja alueen kulttuurihistoriallisesti arvokkaat piirteet olisi tärkeä säilyttää. Kivinokan alueella Kulosaaren kartanon läheisyydessä on suojeltuja kohteita, jotka ovat uhattuina, jos Kivinokka rakennetaan.

Vastine 11

Kivinokan kulttuurihistoriallisesti tärkeitä piirteitä ja arvokkaita kohteita pyritään jatkosuunnittelussa säilyttämään mahdollisimman paljon. Suojeltujen kohteiden säilyminen turvataan.

Liikenne ja yhteydet, Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ja Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan Piiri (Mi17), Herttoniemi siirtolapuutarhayhdistys ry (Mi21), Herttoniemi-seura ry (Mi12), Kaunis Vanhuus ry (Mi20), Mi10, Mi13, Mi23

8.4.2014

Mielipiteiden mukaan Kivinokka ei sovellu asuinkäyttöön liikenteellisesti haastavan sijaintinsa vuoksi. Kivinokka sijaitsee mielipiteiden mukaan niin kaukana metroasemalta, ettei liityntäliikenteestä saada kannattavaa pienellä asukasmäärällä. Tämä johtaisi siihen, että asuinkäytössä alue olisi pelkästään yksityisautoilun varassa. Tällainen rakentaminen ei sovi Helsingin nykyiseen, joukkoliikennettä painottavaan liikennepoliitiikkaan. Uudet liikennejärjestelyt aiheuttaisivat uhan alueelle ja suojeleluille alueille. Liikennejärjestelyissä tulisi huomioida pysäköintipaikkojen ja -alueiden riittävyys. Ehdotettiin myös uutta vesibussiyhteyttä Kivinokasta Hermanninrantaan.

Yhdessä mielipiteessä esitettiin, että Itäväylän voisi muuttaa katumaisemmaksi ja rakentaa sen reunaan talorivin, joka suojaisi Kivinokkaa kadun ääniltä ja kohottaisi Kivinokan arvoa virkistysalueena.

Vastine 12

Kivinokka sijaitsee Itäväylän varressa ja lähellä kahta metroasemaa. Jos alueelle tullaan suunnittelemaan asumista, tulee alueen liikenne- ratkaisu perustumaan merkittävässä määrin metroasemiin ja niille vievään syöttöliikenteeseen. Tärkeänä suunnitteluteemana tulee myös olemaan polkupyörien liityntäliikenne metrolle. Vesibussiyhteys Kivinokkaan Kalasataman suunnalta on mahdollinen virkistystä tukeva liikennejärjestely, mutta ei riitä mahdollisen asuinalueen joukkoliikenne- ratkaisuksi. Kaikissa vaihtoehdoissa selvitetään alueen pysäköintijärjestelyjä. Tutkitaan myös Itäväylän lähelle sijoitettavaa rakentamista. Itäväylän muuttaminen katumaisemmaksi ei ole suunnittelualueen puitteissa ratkaistavissa oleva asia, mutta sitä voidaan selvittää muun muassa käynnissä olevan koko kaupungin yleiskaavatyön yhteydessä.

Selvitykset, Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ja Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan Piiri (Mi17), Itä-Helsingin vihreät (Mi15), Mi13

Mielipiteissä esitettiin, että osayleiskaavan tulee perustua riittäviin selvityksiin. Huomautettiin myös että kulttuuriympäristöön liittyviä selvityksiä ei ole mukana osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa. Tämän lisäksi luontoselvityksiä olisi täydennettävä ja ajantasaistettava.

Vastine 13

Osayleiskaavaehdotuksen pohjaksi tehdään kaikki tarvittavat selvitykset alueen arvoista ja suunnitelmien vaikutuksista niihin. Työohjelmaan sisältyy kulttuuriympäristöön liittyviä selvityksiä (erityisesti Kulosaaren kartanomiljö) ja luontoselvityksiä (erityisesti lepakkoselvitys ja Natura-vaikutusten arvio).

8.4.2014

Suunnittelutilanne, suhde Helsinkipuistoon, Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ja Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan Piiri (Mi17), Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys - Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry (Mi 22), Itä-Helsingin vihreät (Mi15), Kaunis Vanhuus Ry (Mi20), Kivinokan kannatusyhdistys Ry, Taidekahvila Kahvinokka, Ympäristötaiteilijat, Kaunis Vanhuus ry, Helsingin Ponnistus ry, Kartanon Venekerho ry, JHL (Mi9), Kivinokkalaiset ry (Mi18)

Mielipiteissä todettiin että on hyvä, että alueelle laaditaan osayleiskaava, jotta epämääräinen tilanne ei jatku. Vaihtoehtojen laatiminen ja nähtäville asettaminen on kannatettavaa. Vaihtoehtojen tulee kuitenkin olla realistisia, toteuttamiskelpoisia ja voimassa olevan maakuntakaavan mukaisia ja niiden tulee turvata alueen merkittävät luonnonarvot. Mielipiteissä esitettiin myös, että Kivinokkaa ei tule osayleiskaavoittaa asumiseen Helsinkipuistokaavoituksen yhteydessä. Toivottiin, että Kivinokka kaavoitetaan virkistys- ja viheralueeksi kokonaisuutena.

Vastine 14

Sekä Helsinkipuisto että sen kanssa osin päällekkäinen Kivinokan selvitysalue on merkitty Yleiskaava 2002:een. Kivinokan maankäytöstä päätetään Kivinokan osayleiskaavassa tai yleiskaavassa. Helsinkipuiston suunnittelun yhteydessä ei oteta kantaa Kivinokan maankäytön ratkaisuihin. Helsinkipuisto on Helsingin keskeinen yleiskaavallinen "vihersormi", eikä sen alueen tavoitteisiin ole missään vaiheessa kuulunut mielipiteessä esitettyä laajaa asuinrakentamista. Helsinkipuiston rajusta Kivinokan alueella on tarkoitus tarkentaa osayleiskaavan laatimisen aikana. Kivinokan rannoille suunniteltavat virkistysalueet ja -reitit liittyvät luontevaksi osaksi Helsinkipuiston ja Vanhankaupunginlahden ympäristön kokonaisuutta.

Kivinokan testamenttaus, Kaunis Vanhuus Ry (Mi20), Taidekahvila Kivinokka (Ympäristötaiteilijat, Kaunis Vanhuus ry, Helsingin ponnistus ry, Kivinokkalaiset ry, Kivinokan kannatusyhdistys) (Mi1)

Kivinokan alue on mielipiteen mukaan aikoinaan testamentattu virkistyskäyttöön. Tätä tulisi kunnioittaa ja olla rakentamatta Kivinokkaa.

Vastine 15

Helsingin kaupunki on ostanut Kivinokan alueen tilat kahdessa kaupassa (vuonna 1927 Brändö Gård Aktiebolag -nimiseltä yhtiöltä ja vuonna 1928 Ab Brändö Villastad -nimiseltä yhtiöltä). Ensin mainittu kiinteistö luovutettiin rasituksista vapaana, lukuun ottamatta Sydfrinska Kraft AB:lle myönnettyä oikeutta sähköjohtojen vetämiseen. Toisessa kaupassa kaupunki sitoutui kunnioittamaan ja toteuttamaan eräitä myyjän sitoumuksia (yksilöityjen alueiden luovutuksia ja vuokrauksia sekä

8.4.2014

2.6.1922 kauppakirjassa (myyjä->kommunen Brändö Villastad) sovittuja velvoitteita). Vuoden 1922 kaupan velvoitteet ovat lähinnä erilaisia luovutusvelvollisuuksia kunnalle (kommunen Brändö Villastad), seurakunnalle ja eräille yksityisille sekä erilaisia kunnallisteknisiä velvoitteita. Mitään testamenttiin tai muuhun maanomistushistoriaan perustuvia Kivinokan käyttöön liittyviä rajoituksia ei ole kaupungin tiedossa. Mielipiteessä mainittu Aurora Karamzin kuoli jo vuonna 1902.

Suullisesti esitetyt mielipiteet:

Yhteenveto yleisötilaisuudesta

Tilaisuus pidettiin Kaupunkisuunnitteluviraston auditoriossa, Kansakoulukatu 3 ke 16.11.2011 klo 17 - 19. Osanottajia oli reilut 60. Illan alussa osallisille avattiin kaavaprosessin kulku ja tausta, ja kerrottiin mitä siitä voi jatkossa seurata. Kerrottiin että aluksi selvitetään millaisia vaihtoehtoja suunnittelun alkuvaiheessa tulisi tuottaa keskustelun ja arvioinnin pohjaksi ja että suunnittelu on alussa ja vaihtoehdot aidosti auki.

Kivinokan rakentaminen herätti runsaasti keskustelua. Ei nähty, että Kivinokan rakentaminen auttaisi Helsingin rakentamisen tarvetta. Ehdotettiin että ratkaisu Helsingin vuotuiselle rakennustarpeelle voisi löytyä esimerkiksi kuntien välisestä yhteistyöstä, Herttoniemen tyhjen toimistotilojen muuttamisesta asumiseksi, tai Itäväylän päälle rakentamisesta. Rakentaminen haittaisi myös Kivinokan luonnonarvoja ja alueen merkitystä virkistysalueena.

Valtaosa keskustelijoista toivoi Kivinokan säilyvän virkistyskäytössä ja että sitä kehitettäisiin entisestään. Toivottiin esimerkiksi polkua Kivinokan ympäri, vesibussiyhteyttä ja pukukoppeja.

Liite (Kivinokan OAS-keskustelutilaisuuden muistio 16.11.2011)

Maankäyttövaihtoehdot suunnitteluperiaatteiden laatimiseksi nähtävillä 9.9.–30.9.2013

Maankäyttövaihtoehdot olivat nähtävänä kaupunkisuunnitteluvirastossa, kaupungintalolla, Laiturilla ja Herttoniemen kirjastossa 9.–30.9.2013 sekä viraston internetsivuilla. Asukastilaisuus pidettiin 16.9.2013 kaupunkisuunnitteluviraston auditoriossa.

Kivinokka -keskustelu 9.9.–30.9.2013

Kivinokan suunnitteluperiaatteista kerättiin palautetta kaupunkisuunnitteluviraston näyttely- ja infopisteen Laiturin Internet-sivuilla.

8.4.2014

Viranomaisyhteistyö

Helsingin Satamalla, Helsingin Energialla, pelastuslaitoksella, sosiaali- ja terveysvirastolla sekä liikuntavirastolla ei ollut asiasta lausuttavaa.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY) esittää (20.9.2013), että jatkosuunnittelussa tulee kartoittaa ne rakentamisen sekä energiatuotannon ja -käytön ratkaisut, joilla voidaan optimoida alueen energiakulutusta ja minimoida energiatuotannosta syntyviä päästöjä. Vaikutusten arviointiin tulee myös lisätä ilmastovaikutusten arviointi. Alueen jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon sopeutumisen strategian toimenpidelinjaukset ja näin varautua ilmaston vaihteluihin, ilmastonmuutosten vaikutuksiin ja mahdollisesti lisääntyviin sään ääri-ilmiöihin. Jatkosuunnittelussa tulee myös huomioida merenpinnan korkeuden vaihtelut, jotka tulevaisuudessa voivat olla suurempia kuin nyky määräysten mukaan on oletettu.

Liikenteen vaikutukset ilmanlaatuun tulee ottaa huomioon. Erityistä huomiota tulee kiinnittää rakennettujen vaihtoehtojen 1 ja 2 ilmanlaadun kannalta haasteellisiin alueisiin.

Kivinokkaan tulee jatkosuunnittelun yhteydessä laatia vesihuollon yleissuunnitelma kustannusarvioineen ja selvittää sekä liitoskohdat rakennettuun verkostoon, että nykyisen verkoston kapasiteetin riittävyys.

Kaikki esitetyt suunnitelmat ovat jätehuollon järjestämisen kannalta toteuttamiskelpoisia. Uusia keräystapoja, kuten putkikeräysjärjestelmä, tulee kuitenkin tarkastella. Alueellisen kierrätyspisteen vaatimaan tilantarpeeseen tulee varautua, mikäli Kivinokkaan tulee runsaasti pieniä, alle 20 asunnon kiinteistöjä

Vastine 16

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän esittämät asiat on otettu suunnittelun ohjelmoinnissa huomioon. Alueella pyritään hiilineutraaliuteen ja energiansäästöön. Rakentamisen ja asumisen ilmastovaikutuksia ja ilmanlaatua selvitetään osayleiskaavaluonnoksen laatimisen yhteydessä. Suunnittelussa varaudutaan ilmastonmuutokseen, merenpinnan korkeuden vaihteluun ja lisääntyviin sään ääri-ilmiöihin. Jatkosuunnittelun yhteydessä laaditaan vesihuollon yleissuunnitelma tarpeellisine selvityksineen. Varaudutaan putkikeräysjärjestelmän ja kierrätyspisteen rakentamiseen.

8.4.2014

Rakennusvalvontavirasto katsoo (23.9.2013), että kaikki vaihtoehdot ovat mahdollisia. 12 000 asukkaan vaihtoehto vaatii kuitenkin kaupunkikuvallisesti erityisen taidokasta kaupunkisuunnittelua.

Vastine 17

Rakennusvalvontaviraston esittämät asiat on otettu suunnittelun ohjelmoinnissa huomioon

Ympäristökeskus toteaa (30.9.2013), että Kivinokan aineistossa on riittävän tarkasti kuvattu luontotietojärjestelmän mukaisia luonnon arvo-kohteita. Virkistyskäytön suunnitelmallinen laajentaminen olisi kuitenkin kannatettavin tavoite ja Kivinokka tulisi myös liittää tyveään myöten Helsingipuistoon. Rakennetun vaihtoehdon 1 haittapuoli on huomattava muutos merkittävän viheralueen luonteeseen ja melko vähäinen tehokkuus asuntotuotannon kannalta. Rakennettu vaihtoehto 2 on puolestaan merkittävä asuntotuotannon kannalta, mutta sen hyväksyttävyyttä Natura-arvioinnin ja lepakoiden tiukan suojelun kannalta hankala, jopa epätodennäköinen.

Vastine 18

Ympäristökeskuksen esittämät asiat on otettu suunnittelun ohjelmoinnissa huomioon. Suunnitteluperiaatteiden pohjana toimivaa suunnitelmaa on kehitetty rakennetusta vaihtoehdosta 2 niin, että siinä voitaneen yhdistää merkittävä asuntotuotanto vähäisempiin Natura-vaikutuksiin. Osayleiskaavaehdotuksen laatimisen pohjaksi tehdään tarvittavat luontoselvitykset ja ehdotus on tarkoitus laatia niin, että se on lepakoiden suojelun ja Natura-vaikutusten kannalta hyväksyttävä.

Kaupunkisuunnittelulautakunta on 7.2.2012 hyväksynyt Helsingipuiston osa-alueittaiset kehittämisperiaatteet, joissa todettiin, että Kivinokan selvitysalueen maankäytön suunnittelussa otetaan huomioon Helsingipuiston kokonaisuus ja turvataan reittien jatkuminen alueella. Helsingipuiston tarkempi rajautuminen Kivinokan alueella ratkaistaan Kivinokan osayleiskaavassa. Kivinokan liittämistä kokonaisuudessaan Helsingipuistoon ei pidetä tässä vaiheessa perusteltuna.

Rakennusvirasto huomauttaa (30.9.2013), että Kivinokka on osa Helsingin hyvien liikenneyhteyksien varrella olevien, luonnonmukaisten viheralueiden verkostoa. Kivinokalle tulee tämän takia jo tässä vaiheessa luoda kehittämistavoitteita. Kaikkien vaihtoehtojen sosiaalisia, terveydellisiä, liikenteellisiä ja ympäristövaikutuksia tulee selvittää. Rakentamisen vaikutukset alueen liikenneverkoston toimivuuteen tulee selvittää. Selvitettävänä on myös miten liikenneverkostoa tulee muuttaa, jotta maankäytön muutos olisi mahdollinen. Kannatettavaa kaikissa vaihtoehdoissa on kevyen liikenteen silta Kulosaaresta Kivinokkaan.

8.4.2014

Selvitettävänä on kuinka suurta asukasjoukkoa viheralue palvelee nykyään ja kuinka suurta joukkoa Kivinokka palvelisi vuoden 2002 sekä valmisteilla olevan yleiskaavan toteuduttua.

Kivinokan maankäyttö tulee pohjautua huolellisiin ja avoimiin vaikutusten arviointeihin ja analyysihin. Päätöksentekoasiakirjoihin olisi myös hyvä liittää asukasmielipiteiden analyysitulokset. Analyysit ja tulokset tulee saattaa päättäjien tietoon ennen kuin maankäyttövaihtoehdoista päätetään. Valittaessa vihervaihtoehto kehitysvaihtoehdoksi on tekemistä vielä paljon ja alueella on myös investointitarpeita.

Vastine 19

Rakennusviraston esittämät asiat on otettu suunnittelun ohjelmoinnissa huomioon. Kivinokka on alueellisesti merkittävä viheralue. Aluetta olisi myös virkistykseen kannalta oleellista kehittää nykyistä laajemman yleisön käyttöön. Tarkoituksena on, että Kivinokasta suunnitellaan uusi kaupunginosa. Tiivis rakentaminen alueella mahdollistaa Kivinokan käyttämisen virkistykseen myös jatkossa, tosin virkistysalueiden luonne luonnollisesti muuttuu. Kivinokan maankäyttövaihtoehtojen vaikutuksia on arvioitu vasta alustavasti ja laaja arviointi on tarkoitus tehdä osana osayleiskaavan laatimista suunnitteluperiaateratkaisun pohjalta.

Kaupunginmuseo (1.10.2013) pitää kannanotossaan tärkeänä, että Kivinokan kulttuuriympäristöä vaalitaan. Kivinokassa on huomattavia luonto- sekä kulttuurihistoriallisia arvoja. Nämä arvot tuhoutuisivat jos rakennettu vaihtoehto 1 tai 2 valittaisiin suunnitteluperiaatteiden lähtökohdaksi ja tämän takia virkistysvaihtoehto tulee valita suunnitteluperiaatteiden lähtökohdaksi.

Vastine 20

Kaupunginmuseon esittämät asiat on mahdollisuuksien mukaan otettu suunnittelun ohjelmoinnissa huomioon. Suunnitteluperiaatteiden lähtökohdaksi on valittu ratkaisu, jossa merkittäviä luontoarvoja voidaan säilyttää osana uutta rakennettua kaupunginosaa. Myös kulttuurihistoriallisesti arvokkaan Kulosaaren kartanon rakennuskanta ja ydinmiljö on tarkoitus säilyttää ja kartanon puutarha-alueet kunnostaa niiden historiallista arvoa kunnioittaen. Muinaisjäännösrekisterissä olevan vanhan asuinpaikan alueelle on tarkoituksena sijoittaa korkeintaan kevyitä, maanvaraisesti perustettuja kesämajoja. Valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, Herttoniemen siirtolapuutarha säilyy, mutta sen luonne muuttuu ympäristön muuttuessa kaupunkimaisemmaksi. Suurin muutos alueella tapahtuu kuitenkin kesänvieton historian kannalta arvokkaan kokonaisuuden suhteen. Alueelle tulevan uuden ja merkittävän ajallisen kerrostuman myötä valtaosa siitä siirtyy kesäma-

8.4.2014

jakäytöstä asumisen käyttöön. Tarkoituksena on kuitenkin paitsi säilyttää alueella osa kesämajoista, varata niille uutta aluetta Kivinokassa.

Helsingin seudun liikenne (HSL) esittää (1.10.2013), että molemmat rakennetut vaihtoehdot edellyttävät liityntäbussiliikenteen järjestämistä, mutta tukevat kestävien kulkumuotojen edistämistavoitteita. Rakennettu vaihtoehto 2 mahdollistaa korkeamman asukasmitoituksen ansiosta tiheämmän vuorovälin ja paremman palvelutason kuin rakennettu vaihtoehto 1. Liityntäliikennettä tulee tutkia ja siihen tulee panostaa. Jos Kivinokan liityntäliikenne keskustaan toteutetaan Herttoniemen kautta joukkoliikenteellä matkustavat joutuvat ensin matkustamaan päinvas- taiseen suuntaan Herttoniemeen ja tämä vähentäisi linjan houkuttelevuutta.

Liikenteellisiä ratkaisuja ja vaikutuksia tulee selvittää perusteellisesti jatkosuunnittelussa. Erityisen tärkeää on selvittää liityntäbussiliikenteen matkustuspotentiaalia ja toimintaedellytyksiä, kasvavan henkilöautoliikenteen määrää ja toimivuutta sekä lähialueen katu- ja tieverkon kehittämistarpeita ja liityntäpyöräpysäköinnin kehittämistä.

Vastine 21

Helsingin seudun liikenteen esittämät asiat on otettu suunnittelun ohjelmoinnissa huomioon. Jatkosuunnittelussa selvitetään laajasti liikeneratkaisuja ja niiden vaikutuksia.

Kulttuurikeskus esittää (4.10.2013), että Kivinokassa on huomattavaa, kerrostunutta rakentamis- ja kulttuurihistoriallista arvoa. Kivinokan alueella on myös paljon kehittämispotentiaalia kaupunkilaisten virkistyskäytössä, sekä kartoitettuja luontoarvoja. Kivinokkaa tulisikin kehittää virkistysalueena ja korkeintaan rakennetun vaihtoehdon 1 mukaan.

Vastine 22

Kulttuurikeskuksen esittämät asiat on mahdollisuuksien mukaan otettu suunnittelun ohjelmoinnissa huomioon. Tarkoituksena on kehittää Kivinokkaa niin, että kulttuurihistorialliset arvot ja mahdollisimman paljon virkistysaluetta säilyy. Samalla alueelle syntyy uutta ajallista kerrostuneisuutta.

Kiinteistövirasto esittää (9.10.2013), että AM-ohjelmassa asuntotuotannon määrällisenä tavoitteena on 5 000 asunnon vuotuinen tuotanto, joista 3 600 toteutetaan kaupungin omistamille tonteille. Tämä tarkoittaa muun ohella, että yleis- ja asemakaavoituksella tulee turvata riittävä lyhyen ja pitkän aikavälin tonttivaranto. Kaupunginhallitus on nostanut asuntotuotantotavoitetta 2013 maaliskuussa 5 500 asuntoon vuodessa. Myös nykyinen maankäyttö- ja rakennuslaki edellyttää, että kaavoituk-

8.4.2014

sella turvataan riittävän asuntotuotannon edellytykset erityisesti pääkaupunkiseudulla. Tasapainoinen kaupunkikehitys edellyttää monipuolista asuntotuotantoa sekä siten rakentamiselta keskenään erilaista rahoitus- ja hallintamuotojakaumaa.

Jotta Kivinokan tuleva osayleiskaava vastaa valtuuston asettamiin asuntotuotannon määrällisiin ja laadullisiin asuntopoliittisiin tavoitteisiin tasapainoisesta kaupunkikehityksestä, sekä mahdollistaa ekologisen ja ilmastopoliittisen tavoitteenmukaisuuden, edellytetään kaavoitukselta tiivistä ja eheää joukkoliikenteeseen perustuvaa kaupunkirakennetta. Kivinokan maankäytöstä esitetyt kaksi rakennettua vaihtoehtoa täyttävät osin asetetut määrälliset ja laadulliset tavoitteet. Rakennetuista suunnitelmavaihtoehdoista on kuitenkin mahdollista kehittää tavoitteet paremmin saavuttava yksi yhtenäinen vaihtoehto, jossa yhdistyvät niin kulttuuriympäristölliset - ja virkistyselliset arvot kuten myös asuntotuotannon määrälliset ja laadulliset tavoitteet kestävämmiin.

Molemmissa rakennetuissa vaihtoehdoissa (1 ja 2) kadut, korttelit ja talonrakentaminen syövät väistämättä maapohjaa, mutta luovat kuitenkin vahvasti uutta kaupunkirakennetta erilaisine siihen kuuluvine toimintoinneen. Rakentamisen vaihtoehdoissa on huomattavaa se, että myös virkistyskäytön mahdollisuudet ovat turvattu ja laajennettu oleellisesti nykyisestä maltillisesta käytöstä. Asumisen mahdollistaminen ja virkistyskäytön lisääminen ja avaaminen yhä useammalle kaupunkilaiselle mahdollistuu rakentamisen vaihtoehdossa kattavasti muun muassa uusien reittien ja toimintojen sekä yhteyksien täydentämisen myötä. Alueen saavutettavuus paranee oleellisesti joukko- ja kevyen liikenteen kehittämisellä kuten metroasemien liityntäyhteyksien järjestämisellä sekä uuden siltayhteyden avaamisella Kulosaareen. Näin ollen matka nykyisin hyvin vähäkäyttöiselle Kulosaaren metroasemalle lyhenee huomattavasti.

Rakennettu vaihtoehto 1 (pientalovaltainen) mahdollistaa vajavaisemmin asuntotuotannolle asetetut määrälliset ja laadulliset tavoitteet kuin rakennettu vaihtoehto 2 (kerrostalovaltainen). Pientalovaihtoehdossa on vaarana ja hyvin ilmeistä se, että alueen luonne tulee joka tapauksessa muuttumaan hyvinkin oleellisesti alkuperäisestä maankäytöstä - ja tarkoituksesta. Ympäristön muuttuminen rakentamisen myötä on vähintäänkin yhtä merkittävää kuin tiiviin rakentamisen vaihtoehdossa 2, mutta positiiviset laadulliset ja määrälliset sekä ilmastopoliittiset vaikutukset jäävät olennaisesti pienemmiksi ja tavoitteet siten osin saavuttamatta. Näin ollen osayleiskaavan hyödyt ja ympäristöstä muodostuva arvo tulevalle asukkaalle, kaupunkilaisille sekä kaupungille jäävät saavuttamatta, eikä vaihtoehto edusta siten vastuullista ja kokonaistaloudellista ekotehokasta maankäyttöä. Pientalovaltainen vaihtoehto 1 ei

8.4.2014

mahdollista myöskään täysipainoisesti kohtuuhintaisen asuntotuotannon edellytyksiä pientalojen osalta ja vaarana on myös se, että pientalomaaisessa rakentamisessa kaikille osoitetut virkistysmahdollisuusarvot vähenevät pihojen ja näiden reuna-alueiden privatisoitumisen myötä. Kohtuuhintainen asuntotuotanto (Ara-tuotanto) edellyttää kerrostalo- maista rakentamista. Peruspalveluiden turvaaminen ja työpaikkojen mahdollistaminen Kivinokassa edellyttää tarpeeksi laajaa asukaspohjaa. Pientalovaltaisessa vaihtoehto 1:ssä on suuri riski, että palvelut, työpaikat ja toimiva julkinen liikenne eivät toteudu riittävälle tasolle johon pientalosegmentoituneesta ja riittämättömästä asukaspohjasta. Ilmeistä on, että palveluita haetaan kauempaa ja tämä lisää tässä tapauksessa yksityisautoilua. Pientalovaltaista aluetta on vaikea saada rakennetuksi ja rakentaminen etenee yleisesti ottaen hyvin hitaasti.

Rakennettu vaihtoehto 2 mahdollistaa periaatetasolla edellä mainitut määrälliset tavoitteet parhaiten ja on vastuullista vähiten ympäristöä kuormittavaa maankäyttöä sekä vastaa asetettuihin tavoitteisiin tasapainoisesta kaupunkikehityksestä. Kivinokan, Herttoniemen ja Herttoniemen rannat yhdistävä tiivein rakentamisvaihtoehto on kaupunkirakenteellisesti eheä kokonaisuus, mutta vaihtoehdon tavoitteita ja periaateratkaisuja on tarkoituksenmukaista tarkastella Kivinokan niemenkärjen osalta myös yksittäin. Osayleiskaavan suunnitelmavaihtoehdon toimivuus ja tavoitteiden yhdenmukaisuus on varmistettava myös yksin Kivinokan niemenkärjen osalta. Yleisesti voidaan todeta, että tiivis rakentamisvaihtoehto jättää muihin vaihtoehtoihin nähden mahdollisuuksia turvata yleiset ja kaikille mahdollisimman avoimet pihat ja viheralueet - ja yhteydet parhaiten. Osayleiskaavassa asukaspohjan tulee myös kokonaisuutena olla riittävä, jotta alueen peruspalvelut ja mahdolliset työpaikat sekä saavutettavuus tulevat turvattua.

Rakennetuista vaihtoehdoista (1 ja 2) tulee luoda kuitenkin yhteinen uusi vaihtoehto. Väljemmän vaihtoehdon maankäytöllisen rajauksen Kivinokan niemenkärjen alueella ja yhdistäminen tehokkaamman vaihtoehdon rakentamisen määrään edesauttaa huomattavasti tavoitteiden saavuttamista. Vaihtoehdon 1 rajaus on toteuttamiskelpoinen myös tiiviimmällä ja tehokkaammalla rakentamisella. Vaihtoehdon 1 rajaus tehokkaammin rakennettuna mahdollistaa kesämajojen ja vanhan metsän säilymisen parhaiten sekä mahdollistaa luontoarvojen säilyttämisen ja virkistysmahdollisuuksien kehittämisen. Yhteisessä vaihtoehdossa yhdistyisivät niin asuntotuotannon kuin myös elinvoimaisen kaupunkiympäristön määrälliset ja laadulliset tavoitteet. Yhtenäinen vaihtoehto saavuttaa paremmin myös virkistysellisen ulottuvuuden ja turvaa parhaiten myös luonto- ja kulttuurihistorialliset arvot. Rakentamisen tulee olla tehokasta, jotta tosiasialliset virkistysarvot kehittyvät ja alueen saavutettavuus (julkiset liikenneyhteydet, kevyt liikenne) paranevat.

8.4.2014

Osayleiskaavavaihtoehdon suunnittelussa tulee myös pohtia mahdollisuutta toteuttaa Kivinokka aidosti autottomana tai vähäautoisena alueena sekä tarkastella uusia ideoita liikenneyhteyksien- ja järjestelmien kehittämiseksi alueella ja metroasemille. Autottomuus/vähäautoisuus mahdollistaisi harmonisen ympäristön toteutuksen eri arvojen välillä ja voisi aidosti toimia suhteellisen tasapainoisena ja ristiriidattomana kaupunkiympäristönä. Kipparlahden täyttöalueen ja Itäväylän kattamisen kokonaisuudet tulee liittää myös uuteen vaihtoehtoon, eivätkä ne saa olla poissulkevana Kivinokan rakentamisen kanssa. Täyttöalueen ja Itäväylän kattamisen kustannuksia tulee tarkastella osana kaavan toteutusta. Virkistysarvon lisäämiseksi tulee vaihtoehtoissa kiinnittää huomiota myös merellisen saavutettavuuden parantamiseen. Vaihtoehtoissa tulee tutkia esimerkiksi julkisen virkistystä palvelevan ja muun muassa veneiden kiinnittäytymisen sallivan venelaiturin rakentamista tai rantautumisen mahdollistavan paikan osoittamista. Myös saaren mahdollisen virkistyskäytön voimakkaasti lisääntyessä tulee vaikutuksia luonnon ja eläimistön kestokyvyille arvioida kriittisesti. Investoinnit julkisiin viheralueisiin ja kulkuyhteyksiin vaativat julkista käyttöä, sekä avointa pääsyä rantavyöhykkeelle ja yleisen saavutettavuuden parantamista. Kaupungin tulee etsiä aktiivisesti uusia korvaavia paikkoja mahdollisesti siirtyvälle kesämajatoiminnalle sekä harkita osallistumista mahdollisiin kesämajojen siirtokustannuksiin. Kaikista maankäytön tueksi laadituista suunnitelmavaihtoehtoista tulee laatia jo tässä suunnitteluvaiheessa kaavataloudelliset laskelmat, joissa laskentaoletukset - ja rajaukset ovat keskenään yhteensopivat ja laskelmat siten vertailukelpoisia.

Kivinokka on ympäristöltään herkkä ja historialtaan arvokas alue. Kaupunki tarvitsee tasapainoisen kaupungin kehittämiseksi väistämättä kuitenkin monipuolista asumista sekä samanaikaisesti riittäviä mahdollisuuksia virkistäytymiseen. Kivinokan laajuus on samaa luokkaa kuin Kruunuvuoren ja Jätkäsaaren sekä Vartiosaaren kaavoitettavat alueet. Kivinokka sijoittuu oivallisesti sijaintinsa puolesta olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen toimivan raideliikenteen varrelle. Kivinokan asumis- ja virkistyskäyttöön suuntautuneella kaavoituksella on suuri merkitys Helsingin asuntotuotannolle.

Kiinteistövirasto katsoo, että jatkosuunnittelussa tulee tutkia tarkemmin edellä kuvattua uutta yhtenäistä rakennettua vaihtoehtoa, joka vastaisi parhaiten asetettuihin määrällisiin ja laadullisiin asuntopoliittisiin tavoitteisiin, mahdollistaisi parhaiten vastuullisen ilmastoystävällisen ja ekologisen maankäytön sekä tukisi myös parhaiten kaupungin taloutta.

8.4.2014

Täydennys kiinteistöviraston lausuntoon 27.2.2014

Täydennyksenä lausuntoon todettakoon, että kaupungin tulee etsiä aktiivisesti korvaavia paikkoja kesämajatoiminnalle. Kiinteistövirasto on käynyt alustavia neuvotteluja Helsingin seurakuntayhtymän kanssa korvaavasta paikasta kesämajatoiminnalle Fastholman alueella. Helsingin seurakuntayhtymä omistaa noin 7,5 hehtaarin suuruisen alueen, joka rajoittuu kaupungin omistamaan alueeseen. Kiinteistövirasto katsoo, että kaupunkisuunnitteluviraston tulisi tutkia edellä mainittua aluetta lähiympäristöineen Kivinokan alueelta mahdollisesti siirtyviä kesämajoja varten.

Fastholman alue sijaitsee Herttoniemen kaupunginosassa Vanhankaupungin selän itärannalla noin kilometrin etäisyydellä linnuntietä Kivinokan alueesta koilliseen. Fastholman alueen saavutettavuus on lähes yhtäläinen Kivinokan alueen kanssa.

Vastine 23

Kiinteistöviraston esittämät asiat on otettu suunnittelun ohjelmoinnissa huomioon. Kivinokan osayleiskaavan suunnitteluperiaatteissa on yhdistetty ratkaisuja nähtävillä olleista maankäyttövaihtoehdoista kiinteistöviraston lausunnossa esitetyn mukaisesti. Suunnitteluperiaatteet perustuvat kerrostalorakentamiseen, mutta rakentamisaluetta on pienennetty laajimmasta rakennetusta vaihtoehdosta, jotta pystytään säilyttämään ja luomaan monipuoliset virkistysmahdollisuudet sekä turvaamaan tärkeiden kulttuuriarvojen säilyminen. Suunnitteluperiaatteet on laadittu Kivinokan alueelle, mutta samalla on tarkasteltu alueen liittämistä uudella kaupunkirakenteella Herttoniemen keskukseen ja Herttoniemenrantaan.

Keskeisenä liikennesuunnittelun ratkaisuna osayleiskaavan suunnitteluperiaatteissa on joukkoliikenteen ja pyöräilyn painottaminen. Kivinokasta suunnitellaan mahdollisimman vähäautoinen alue.

Suunnitteluperiaatteiden laatimisen yhteydessä tehdystä viitesuunnitelmasta on laadittu taloustarkastelu. Tarkastelussa on eroteltu eri osien kustannukset, joten sitä voidaan käyttää myös muiden maankäyttövaihtoehtojen kustannusten ja tulojen tarkastelemiseen tämän suunnitteluvaiheen edellyttämällä tarkkuustasolla.

Kaupunkisuunnitteluvirasto tutkii Kivinokan nykyisen kesämajatoiminnan säilyttämistä osittain Kivinokan alueella ja osittain siirrettynä Fastholmaan tai muille mahdollisille alueille.

Opetusvirasto huomauttaa (15.10.2103), että virkistysvaihtoehto tuo lisämahdollisuuksia koululiikuntaan ja rakennetut vaihtoehdot aiheutta-

8.4.2014

vat koulurakennustarvetta. Rakennettu vaihtoehto 1 tuo mukanaan noin 500 peruskouluikäistä ja koulutilakysymys tulee silloin ratkaista osin alueella ja osin naapurikaupunginosissa. Rakennettu vaihtoehto 2 tuo mukanaan noin 1 400 peruskouluikäistä ja tällöin alueelle tulee varata oma yhtenäinen peruskoulu. Alueen rakentamisella on heijastuskuvia myös ympäristön koulujen laajentamiseksi.

Vastine 24

Opetusviraston esittämät asiat on otettu suunnittelussa huomioon. Alueella varaudutaan koulun sijoittamiseen.

Tiivistelmä mielipidekirjeistä ja vastineet aiheittain

Mielipiteitä jätettiin 40, joista 24 oli yhdistysten mielipiteitä ja loput yksityishenkilöiltä. Suurimassa osassa Kivinokkaa ehdotettiin kehitettävän virkistyskäytössä: joko niin, että se säilyy nykyisellään tai niin että lähtökohtana on nykyisen toiminnan kehittäminen pidemmälle. Myös molemmat asuinaluevaihtoehdot saivat jonkin verran kannatusta. Erityistä huomiota kiinnitettiin luontoarvojen ja kulttuuriarvojen säilyttämiseen. Huomiota kiinnitettiin myös siihen, että alueen suunnittelun tueksi tulee tehdä tarvittavat selvitykset alueen useista merkittävistä arvokohteista.

Virkistysvaihtoehdon puolesta on kerätty kaksi adressia, joissa on yhteensä noin 8000 allekirjoitusta (tilanne 28.3.2014).

Verkossa osoitteessa <http://kivinokka.fi/vaatimus> 54 seuraa ja yhdistystä (tilanne 28.3.2014) ovat vaatineet Kivinokan säilyttämistä virkistysalueena.

Rakentaminen Kivinokan alueella, As Oy Hiihtäjä (Mi53), Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry (Mi61), Herttoniemen Kokoomus ry (Mi45), Herttoniemi-seura ry (Mi35), Herttoniemen Siirtolapuutarhayhdistys ry (Mi50), Itä-Helsingin vihreät (Mi31), Kivinokan Kannatusyhdistys ry, Kahvinokka, Kaunis Vanhuus ry, Kartanon Venekerho ry (Mi26), Kivinokka-liike, Kivinokkalaiset ry, JHL:n Helsingin yhteisjärjestö ry (Mi51), Suomen luonnonsuojeluliitto Uudenmaan piiri (Mi48), Suomen Siirtolapuutarhaliitto ry (Mi64), Mi24, Mi27, Mi36, Mi40, Mi49, Mi52

Rakentamista vastustettiin laajalti. Helsingin väkiluvun kasvua ei pidetty riittävänä perusteena Kivinokan rakentamiselle, eikä Kivinokan rakentamista toisaalta nähty riittäväksi ratkaisuksi Helsingin asuntopulaan. Rakentamisen koettiin uhkaavan Natura 2000 -alueen arvoja ja kansainvälisesti arvokasta lintualueetta sekä Kulosaaren kartanon historiallista miljöötä.

8.4.2014

Uutta tilaa asuntorakentamiselle voitaisiin mielipiteiden mukaan saada myös muuttamalla Itäväylä puistokaduksi, kattamalla Itäväylä Kulosaaren ja Herttoniemen välillä, tai korkealla rakentamisella Itäväylän varressa. Jos Kivinokkaan päädytään suunnittelemaan rakentamista, tulisi painottaa ekologisia arvoja ja julkisen virkistykseen mahdollisuuksia. Suositeltiin myös, että kaupunkisuunnitteluvirasto tutkisi vaihtoehtoa, jossa uusia asuntoja rakennettaisiin esimerkiksi Roihupellon ja Herttoniemen teollisuusalueille.

Mielipiteiden mukaan asuntorakentamisen vaikutukset Kivinokan lähiympäristöön ja itäisen Helsingin liikenteeseen on selvitetty puutteellisesti. Tämän lisäksi tuotiin esille näkemys, että päätös suunnitella Kivinokkaan rakentamista rikkoisi maankäyttö- ja rakennuslain pykäliä § 28, § 29, § 54 ja § 118 ja lakia rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010) [7], [8].

Yhdessä mielipiteessä kannatettiin Kivinokan rakentamista, sillä alueen sijainti hyvien raideyhteyksien äärellä edistäisi tiivistä kaupunkirakennetta. Positiivisena pidettiin myös sitä, että Kivinokan suunnittelussa painotettaisiin koko kaupunkiseudun asuntotarvetta ja virkistysaluetarvetta, eikä pienten erityisryhmien etuoikeuksia.

Kivinokkaan tulisi mielipiteiden mukaan rakentaa monipuolisesti eri asuntotuotantomuotoja. Toivottiin että rakennettaisiin rantabulevardi ja että yhtenäinen rantareitti ulottuisi Kivinokasta Herttoniemenrantaan asti. Rakentamisessa olisi kuitenkin otettava huomioon alueen ulkopuolelle jäävät virkistysalueet ja luonnonsuojelualue, sekä Kulosaaren kartanon miljö.

Vastine 25

Kaupunkisuunnitteluvirasto valmistelee Helsingin yleiskaavaa, jonka pohjana olevan väestöennusteen mukaan vuonna 2050 Helsingissä on noin 860 000 asukasta. Kaupunginvaltuusto on asettanut strategiaohjelma 2013–2016:ssa tavoitteeksi, että Helsingissä rakennetaan vuosittain 5 500 asuntoa. Tämän saavuttamiseksi on löydettävä useita uusia rakentamiskohteita nykyisten alueiden lisäksi. Samaan aikaan Kivinokan suunnittelun kanssa on käynnissä selvityksiä asuinrakentamista varten eri puolilla kaupunkia. Kivinokan osayleiskaavan laatimisen tarkoituksena on päättää Yleiskaava 2002:n selvitysalueen maankäytöstä.

On arvioitu, että Kivinokan alueelle voidaan rakentaa ilman että Natura-alueen arvoja heikennetään. Mikäli kaupunkisuunnittelulautakunta valitsee jatkotyön pohjaksi vaihtoehdon, johon kuuluu asuntorakentamista, tullaan rakentamisen vaikutuksia lähiympäristöön ja liikenteeseen

8.4.2014

arvioimaan suunnittelun kuluessa ja suunnitelmia tarvittaessa muuttamaan arviointien tulosten mukaan. Toistaiseksi vaikutuksia on arvioitu vasta yleispiirteisesti. Maankäyttö- ja rakennuslain § 28 ja § 29 eivät koske yleis- tai osayleiskaavoitusta. § 54 käsittelee asemakaavojen sisältövaatimuksia. Kivinokan suunnittelussa on tarkoitus toimia niin, ettei § 118 tarkoittamia historiallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokkaita rakennuksia tai kaupunkikuvaa turmella.

Itäväylän alue Kivinokan kohdalla ei kuulu Yleiskaava 2002:n selvitysalueeseen. Samanaikaisesti Kivinokan alueen suunnittelun kanssa tutkitaan myös Itäväylän kattamista. Maankäyttövaihtoehtojen laatimisen aikaan vaikuttaa siltä, että Itäväylän alueelle rakentaminen tukisi voimakkaasti Kivinokan liittämistä ympäröivään kaupunkirakenteeseen. Toisaalta Itäväylän kattaminen itsenäisenä hankkeena, ilman Kivinokan rakentamista, ei olisi taloudellisesti kannattavaa.

Kivinokan suunnittelua ohjaa kaupunginvaltuuston vuonna 2012 hyväksymä AM-ohjelma, jonka mukaan Helsingissä jatketaan tasapainoiseen kaupunkirakenteeseen tähtävää asuntojen hallinta- ja rahoitusmuotojen sekoittamista kaupunginosa- ja korttelitasolla. Rantabulevardia ja Herttoniemenrannan suuntaan vievää rantareittiä tutkitaan jatkosuunnittelussa. Alueen ulkopuolelle jäävät virkistys- ja luontoalueet sekä historialliset miljööt otetaan huomioon.

Maankäytön suunnittelu, As Oy Hiihtäjä (Mi53), Herttoniemen Siirtolapuutarhayhdistys ry (Mi50), Herttoniemi-seura ry (Mi35), Itä-Helsingin vihreät (Mi31), Kivinokan Kannatusyhdistys ry, Kahvinokka, Kaunis Vanhuus ry, Kartanon Venekerho ry (Mi26), Kivinokan Kannatusyhdistys ry, Taidekahvila Kahvinokka, Kaunis Vanhuus ry (Mi32), Kivinokkaliike, Kivinokkalaiset ry, JHL:n Helsingin yhteisjärjestö ry (Mi51), Stadin Rantaryhmä (Mi62), Mi25, Mi42, Mi49

Esitettiin mielipide, jonka mukaan Yleiskaava 2002:n aineistossa on todettu, että Kivinokka tulee kaavoittaa kokonaisuutena virkistyskäyttöön. Alueen osayleiskaavoitus tulisi kytkeä käynnissä olevaan Helsingipuiston suunnitteluprosessiin siten, että Kivinokka liitetään kokonaisuudessaan Helsingipuistoon.

Herttoniemenrannan suunnittelun yhteydessä alueen tehokasta rakentamista perusteltiin osin Kivinokan läheisyydellä ja todettiin että Kivinokka tulee toimimaan lähivirkistysalueena myös tulevaisuudessa. Jos Kivinokkaa nyt rakennetaan, menettävät herttoniemenrantalaiset heille luvatus virkistysalueen.

8.4.2014

Nähtiin, että Helsingin pitäisi suunnitella rakentamista kokonaisvaltaisesti ja miettiä mahdollista tulevaa metropolihallintoa. Mahdollisen tulevan metropolihallinnon takia Helsingin ei tulisi uhrata omia virkistysalueita, vaan odottaa yhteisen maankäytön ja asumisen tarjoamia mahdollisuuksia.

Ehdotettiin, että Marjaniemen siirtolapuutarha siirrettäisiin Kivinokkaan, mikä mahdollistaisi täydennysrakentamista Itäkeskuksen alueella.

Vastine 26

Lainvoimaisen Yleiskaava 2002:n kartassa Kivinokka on merkitty selvitysalueeksi, jonka maankäyttö ratkaistaan osayleiskaavassa tai yleiskaavassa. Helsingipuistona kehitettävä alue taas rajautuu yleiskaavassa niin, että siihen kuuluu Kivinokan nimen kärki. Helsingipuiston prosessi on siirtynyt toteutus- ja seurantavaiheeseen, ja sen jatkosuunnittelua tehdään pienempien alueiden kaavoituksen yhteydessä. Kaupunkisuunnittelulautakunnan 7.2.2012 hyväksymissä Helsingipuiston osaluonteissa kehittämisperiaatteissa todettiin, että Kivinokan selvitysalueen maankäytön suunnittelussa otetaan huomioon Helsingipuiston kokonaisuus ja turvataan reittien jatkuminen alueella. Helsingipuiston tarkempi rajautuminen Kivinokan alueella ratkaistaan Kivinokan osayleiskaavassa. Marjaniemen siirtolapuutarhaan ei oteta kantaa Kivinokan alueen suunnittelussa.

Herttoniemenrantaa suunniteltiin 1990-luvulla. Kaupungin kehittymisen luonteeseen kuuluu, että tavoitteet ja painotukset muuttuvat ajan kuluessa. 1990-luvulla suunnitellun Herttoniemenrannan asukkaille on jatkossakin tarjolla riittävästi virkistysalueita lähiympäristössä ja myös Kivinokkaan jää yleisessä käytössä olevaa virkistysaluetta.

Helsingin kaupunki toteuttaa valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita ja kestävästä yhdyskuntarakennetta sijoittamalla uutta asumista nykyisen tiiviin kaupunkirakenteen lomaan, hyvien joukkoliikennedyhteyksien varrelle. Jotta pystytään kehittämään kestävästä yhdyskuntarakennetta, on perusteltua pyrkiä sijoittamaan merkittävä osa pääkaupunkiseudulle suuntautuvasta kasvusta lähelle seudun keskusta, Helsingin kaupungin alueelle.

Virkistysvaihtoehto jatkosuunnittelun pohjana, As Oy Hiihtäjä (Mi53), As Oy Lönegropen (Mi54), Helsingin Luonnonsuojeluyhdistys ry (Mi58), Helsingin ponnistus ry (Mi38), Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry (Mi61), Helsingin yhteisjärjestö JHL ry (Mi57), Herttoniemen Siirtolapuutarhayhdistys ry (Mi50), Herttoniemi-seura ry (Mi35), Itä-Helsingin vihreät (Mi31), Kaunis Vanhuus ry (Mi34), Kaupunginosayhdistys Kulosaarelaiset ry - Brändöborna rf (Mi59), Ki-

8.4.2014

vinokan Kannatusyhdistys ry, Kahvinokka, Kaunis Vanhuus ry, Kartanon Venekerho ry (Mi26), Kivinokan Kannatusyhdistys ry, Taidekahvila Kahvinokka, Kaunis Vanhuus ry (Mi32), Kivinokkalaiset ry (Mi46), Kivinokka-liike, Kivinokkalaiset ry, JHL:n Helsingin yhteisjärjestö ry (Mi51), Kulosaaren ala-asteen vanhempainyhdistys (Mi55), Stadin Rantaryhmä (Mi62), Suomen Lausujan Liitto (Mi60), Suomen Luonnon-suojeluliitto Uudenmaan piiri (Mi48), Suomen Siirtolapuutarhaliitto ry (Mi64), Mi24, Mi27, Mi28, Mi29, Mi30, Mi33, Mi36, Mi37, Mi39, Mi40, Mi42, Mi43, Mi44, Mi47, Mi49, Mi52

Monessa mielipiteessä toivottiin, että Kivinokka säilytetään rakentamattomana ja sitä kehitetään ulkoilu- ja virkistysalueena sekä merellisenä kansanpuistona. Toivottiin, että virkistysvaihtoehto otetaan suunnitteluperiaatteiden lähtökohdaksi. Kivinokan kehittämisen virkistysalueena nähtiin palvelevan koko Helsingin väestöä ja varsinkin Vanhankaupunginlahden ympäristön (Kulosaari, Herttoniemenranta, Länsi-Herttoniemi, Viikki, Vanhakaupunki, Toukola, Vallila, Arabianranta, Sörnäinen, Hermannin, Kalasatama) nykyisiä ja tulevia asukkaita.

Alueelle ehdotettiin lisää kesämajoja ja hallintamuodoiltaan vaihtelevaa kesäasumista (osaomistus, vuokra). Yhdessä mielipiteessä toivottiin, ettei kesämajoja lisättäisi. Ehdotuksina nousi esiin luontopolun kehittäminen, merellisen käytön edistäminen luomalla mahdollisuuksia melontaan ja kanoottien säilytykseen, sekä leikkipuistojen ja ympärivuotisen saunan (kahviloineen ja avantouimapaikkoineen) rakentaminen. Huomautettiin että talviaktiiviteettejä ja talvikunnossapitoa tulisi parantaa. Alueelle toivottiin myös enemmän tapahtumia, vierasvenelaitureita ja vesibussivuoroja Sörnäisistä ja keskustasta. Toivottiin että Kivinokkaa kehitettäisiin jatkossa yhdessä kaupunkilaisten ja kivinokkalaisten kanssa.

Kivinokan merkitystä koulujen ja päiväkotien retkikohteena korostettiin ja ehdotettiin, että aluetta voitaisiin kehittää enemmän näille ryhmille, esimerkiksi parantamalla luontopolkua ja rakentamalla leiri- ja yökoulupisteen.

Jatkotyöstöön ehdotettiin vaihtoehtoa, jossa virkistysvaihtoehto yhdistyisi Itäväylän päälle sijoittuvaan lisärakentamiseen (ilman meri- ja rantatäyttöjä).

Vastine 27

Mikäli Kivinokkaan päädytään rakentamaan, on alueelle joka tapauksessa tarkoitus suunnitella yleiseen virkistyskäyttöön jääviä, laajempaa ympäristöä palvelevia alueita. Jos jatkokehittämisen pohjaksi valitaan virkistysvaihtoehto, voi sekä kesäasumisen että muiden vapaa-ajan

8.4.2014

toimintojen monipuolinen kehittäminen toimia suunnitelman tärkeänä osana. Se voidaan mahdollisesti yhdistää myös rakennettuihin vaihtoehtoihin. Suuri osa ehdotetuista toiminnoista ja ideoista voitaisiin toteuttaa alueelle jo nykytilanteessa eivätkä ne edellytä osayleiskaava- tai asemakaavatasolla päätöksiä. Kaikissa tapauksissa on jatkotyötä luontevaa tehdä yhteistyössä lähialueen asukkaiden ja nykyisten kivinokkalaisten kanssa.

Pelkästään Itäväylän kattamiseen perustuva rakentaminen on arvioitu taloudellisesti kannattamattomaksi.

Rakennetut vaihtoehdot 1 (4 000 asukasta) ja 2 (12 000 asukasta), As Oy Helsingin Neptunus (Mi56), Herttoniemen Siirtolapuutarhayhdistys ry (Mi50), Itä-Helsingin vihreät (Mi31), Kivinokan Kannatusyhdistys ry, Kahvinokka, Kaunis Vanhuus ry, Kartanon Venekerho ry (Mi26), Kivinokka-liike, Kivinokkalaiset ry, JHL:n Helsingin yhteisjärjestö ry (Mi51), Mi42

Yhdessä mielipiteessä pidettiin rakennettua vaihtoehtoa 1 hyvänä pohjana jatkosuunnittelulle.

Huomautettiin, että jos vaihtoehto 2 toteutuisi, kansainvälisesti arvokkaan IBA-lintualueen ja Natura 2000 -alueen suojavyöhyke vaarantuisi. Herttoniemen siirtolapuutarhalla on voimassa vuokrasopimus Helsingin kaupungin kanssa vuoteen 2027 asti ja vaihtoehto supistaisi siirtolapuutarhan vuokra-alueita.

Vaihtoehdossa 2 ei ole esitetty pysäköintiä. Nykyisiä virkistysalueita ei tulisi muuttaa maanvaraiseen pysäköintiin, vaan pysäköinti olisi järjestettävä Itäväylän varteen. Vaihtoehdossa esitetty Itäväylän kattaminen nähtiin paitsi kannatettavana, myös vanhana ajatuksena, jota ei ole pystytty ratkaisemaan tähänkään mennessä. Vaihtoehto tekisi Kivinokasta joukkoliikenteen kannalta vaikeasti tavoitettavan. Yhden mielipiteen mukaan asuinalueelta tarvittaisiin raitiovaunuyhteys metroasemalle.

Vaihtoehtoa 2 ei pidetty hyvänä ja toivottiin sen jäävän jatkosuunnittelun ulkopuolelle.

Vastine 28

Vanhankaupunginlahti on määritelty kansainvälisesti arvokkaaksi lintualueeksi (IBA). Valtaosa IBA-alueesta kuuluu Natura 2000-alueeseen ja luonnonsuojelualueeseen, jonka rajaus kulkee Kivinokan itäreunalla pitkin rantaviivaa. Natura 2000 -alueilla ei ole varsinaisia suojavyöhykeitä. Rakentaminen on mahdollista sijoittaa niin, että Natura-alueen

8.4.2014

rajan välittömässä läheisyydessä ei tehdä toimenpiteitä ja että valtaosa Kivinokasta kansainvälisesti arvokkaaksi lintualueeksi määritellystä alueesta säilyy nykyisen kaltaisena.

Siirtolapuutarha-alue on kaikissa tutkituissa vaihtoehtoissa tarkoitus säilyttää, eikä sen merkittävä pienentäminen ole suunnitteilla. Kivinokassa pyritään ratkaisemaan pysäköinti pääasiassa keskitettyihin kalliopysäköintilaitoksiin perustuen. Suurten liikenneväylien kattaminen on teknisesti haastavaa, mutta mahdollista. Sen taloudellisia edellytyksiä tutkitaan jatkosuunnittelussa. Kivinokan joukkoliikenneyhteisistä on tarkoitus suunnitella mahdollisimman sujuvat.

Virkistys- ja luonnonarvot, luonnonhoito ja -suojelu, Kivinokan Kannatusyhdistys ry, Kahvinokka, Kaunis Vanhuus ry, Kartanon Vene-kerho ry (Mi26), Itä-Helsingin vihreät (Mi31), Kivinokan Kannatusyhdistys ry, Taidekahvila Kahvinokka, Kaunis Vanhuus ry (Mi32), Kaunis Vanhuus ry (Mi34), Herttoniemi-seura ry (Mi35), Kivinokkalaiset ry (Mi46), Suomen Luonnonsuojeluliitto Uudenmaan piiri (Mi48), Herttoniemen Siirtolapuutarhayhdistys ry (Mi50), Kivinokka-liike, Kivinokkalaiset ry, JHL:n Helsingin yhteisjärjestö ry (Mi51), As Oy Hiihtäjä (Mi53), As Oy Löngeropen (Mi54), Helsingin Luonnonsuojeluyhdistys ry (Mi58), Suomen Lausujan Liitto (Mi60), Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry (Mi61), Stadin Rantaryhmä (Mi62), Mi28, Mi29, Mi30, Mi36, Mi39, Mi40, Mi42, Mi44, Mi47, Mi49, Mi52

Mielipiteiden mukaan Kivinokka tulisi luonnon monimuotoisuus- ja kulttuurihistoriallisten arvojen ja luontoalueiden terveysvaikutusten perusteella säilyttää rakentamattomana virkistyskäytössä. Kivinokan vanha metsä on arvokas. Metsä on lajistoltaan rikas ja siellä on erityisesti arvokas kääpälajisto. Alueelta löytyy myös uhanalaisia ja silmälläpidettäviä lajeja. Metsän monimuotoisuusarvot tulee turvata ja metsästä tulisi tehdä luonnonsuojelualue. Nähtiin, että jos Kivinokka rakennettaisiin, menetettäisiin monimuotoinen luonto ja arvokkaille luontoalueille ja niiden eliöstölle aiheutuisi haittaa. Lepakkoalueen tärkeyttä nostettiin esiin useassa mielipiteessä.

Helsingipuiston yleissuunnitelman liitteessä (2012) Kivinokka on esitetty osana Vanhankaupunginselän kokonaisuutta. Erään mielipiteen mukaan Yleiskaava 2000:n aineistossa todetaan, että Kivinokka kuuluu Vanhankaupunginlahden Natura 2000-alueen suojavyöhykkeeseen. Osa Kivinokasta kuuluu mielipiteiden mukaan kansainvälisen Ramsar-sopimuksen alueeseen.

Herttoniemen ja Kivinokan luonnonhoitosuunnitelmassa vuosille 2008–2017 ehdotetaan Kivinokan rauhoittamista luonnonsuojelualueeksi ja

8.4.2014

sen jättämistä kehittymään luonnontilaan. Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2008–2017 nostetaan esiin luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen. Tämä ei toteudu jos Kivinokka rakennetaan.

Vastine 29

Kivinokan alueella rakentaminen on väistämättä ristiriidassa joidenkin luontoarvojen säilyttämisen kanssa. Rakentamisen vaikutuksia on tarkoitus selvittää suunnittelun edetessä ja kielteisiä vaikutuksia vähennetään mahdollisuuksien mukaan. Mikäli alueelle päätetään ryhtyä suunnittelemaan asuinrakentamisvaihtoehtoa, tehdään suunnittelua ohjaamaan tarkentava selvitys myös alueen lepakkoarvoista ja suunnitelmien vaikutuksista niihin. Tarvittaessa suunnitelmia muokataan lepakkoarvojen säilyttämiseksi.

Jatkosuunnittelussa pyritään muiden tavoitteiden puitteissa säilyttämään mahdollisimman suuri osuus Kivinokan vanhasta metsäalueesta, joko säilyttämällä sen arvot osana lähivirkistysympäristöä tai perustamalla alueelle luonnonsuojelualue. Kivinokan neva ja hiidenkirnut rajataan mahdollisen rakentamisen ulkopuolelle. Vanhankaupunginselän alueelle jää joka tapauksessa virkistysarvoiltaan hyviä luontoalueita, niin Kivinokkaan kuin sen ulkopuolelle.

Natura 2000-alueen ja luonnonsuojelualueen rajausta kulkee Kivinokan itäreunalla pitkin rantaviivaa niin, että vesialue kuuluu suojelualueeseen. Natura 2000 -alueilla ei ole varsinaisia suojavyöhykkeitä. Jatkosuunnittelussa selvitetään mahdollisen rakentamisen vaikutukset Natura-alueelle. Rakentaminen on mahdollista sijoittaa niin, että Natura-alueen rajan välittömässä läheisyydessä ei tehdä mitään toimenpiteitä. Kansainvälinen Ramsarin sopimus velvoittaa perustamaan luonnonsuojelualueita vesiperäisille maille ja edistämään kansainvälisesti merkittävien kosteikkojen ja vesilintujen suojelua. Kaikki Suomen Ramsar-kohteet kuuluvat Natura 2000-verkostoon. Vanhankaupunginlahden luonnonsuojelualue toteuttaa Ramsar-sopimusta.

Alueen luonnonhoitosuunnitelma ei ole luonteeltaan maankäyttösuunnitelma, vaan sen lähtökohtana on nykyinen maankäyttö. Kivinokan osalta suunnitelmassa on todettu että monet alueen osat on jo sisällytetty luonnonsuojeluohjelmassa 2008–2017 rauhoitettavaksi esitettyyn alueeseen, joten alue jätettiin suunnitelmassa pääosin luonnonhoidon ulkopuolelle odottamaan tulevaa rauhoitusta. Osa Kivinokan maankäyttövaihtoehdoista perustuu siihen, että nykyisille luontoalueille rakennetaan. Tällöin alueen kehittämisessä painotetaan luonnon monimuotoisuuden sijaan ensisijaisesti muita tavoitteita. Valtaosa luonnonsuojeluohjelmaan sisältyvästä Kivinokan vanhan metsän ja tervaleppälehdon alueesta voidaan kuitenkin jättää rakentamisen ulkopuolelle.

8.4.2014

Kivinokka kuuluu eittämättä Vanhankaupunginselän maisemalliseen kokonaisuuteen. Helsinkipuiston yleissuunnitelman periaatteissa on todettu, että Kivinokan selvitysalueen maankäytön suunnittelussa otetaan huomioon Helsinkipuiston kokonaisuus ja turvataan reittien jatkuminen alueella. Jatkosuunnittelussa noudatetaan näitä periaatteita.

Kivinokan kulttuurihistoriallinen merkitys ja arvot, As Oy Hiihtäjä (Mi53), As Oy Löngeropen (Mi54), Helsingin ponnistus ry (Mi38), Herttoniemi-seura ry (Mi35), Herttoniemen Siirtolapuutarhayhdistys ry (Mi50), Kansan arkisto (Mi41), Kivinokan Kannatusyhdistys ry, Kahvinokka, Kaunis Vanhuus ry, Kartanon Venekerho ry (Mi26), Kivinokan Kannatusyhdistys ry, Taidekahvila Kahvinokka, Kaunis Vanhuus ry (Mi32), Kivinokkalaiset ry (Mi46), Kivinokka-liike, Kivinokkalaiset ry, JHL:n Helsingin yhteisjärjestö ry (Mi51), Stadin Rantaryhmä (Mi62), Suomen luonnonsuojeluliitto Uudenmaan piiri (Mi48), Mi30, Mi36, Mi44, Mi52

Kesämaja-alueella on mielipiteiden mukaan maailmanlaajuisesti merkittävää kulttuuriperintöä. Suojeltu Herttoniemen siirtolapuutarha-alue ja Kulosaaren kartano lisäävät Kivinokan kulttuurihistoriallista merkitystä. Kivinokka kuuluu tämän lisäksi Helsinkipuistoon ja on merkitty seudullisesti merkittäväksi kulttuurihistorialliseksi ympäristöksi. Nähtiin että olisi erittäin tärkeää säilyttää Kivinokan kulttuurihistoriallisesti arvokkaat piirteet, siirtolapuutarha, kartanoalueen historialliset arvot ja alueen jääkaudenaikaiset piirteet.

Vastine 30

Kivinokan kärki kuuluu Helsingin Yleiskaava 2002:ssa Helsinkipuistona kehitettävään alueeseen. Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti 7.2.2012 hyväksyä Helsinkipuiston osa-alueittaiset kehittämissuunnitelmat. Kivinokan osalta periaatteissa todettiin, että selvitysalueen maankäytön suunnittelussa otetaan huomioon Helsinkipuiston kokonaisuus ja turvataan reittien jatkuminen alueella. Helsinkipuiston rajautuminen Kivinokan alueella ratkaistaan Kivinokan osayleiskaavassa.

Kulosaaren kartanon historiallisen miljöön ja siirtolapuutarhan arvojen säilyttäminen on lähtökohtana Kivinokan jatkosuunnittelussa. Alueella on tarkoitus säilyttää piirteitä myös kesänvieron historiasta.

Liikenneyhteydet, As Oy Hiihtäjä (Mi53), Herttoniemen Kokoomus ry (Mi45), Herttoniemen Siirtolapuutarhayhdistys ry (Mi50), Itä-Helsingin vihreät (Mi31), Kaupunginosayhdistys Kulosaarelaiset ry - Brändöborna rf (Mi59), Kivinokka-liike, Kivinokkalaiset ry, JHL:n Helsingin yhteisjär-

8.4.2014

jestö ry (Mi51), Stadin Rantaryhmä (Mi62), Suomen Luonnonsuojeluliitto Uudenmaan piiri (Mi48), Mi27, Mi36, Mi42, Mi52

Kivinokan kaavoittamista asuntorakentamiseen on puollettu sijainnilla hyvien raideyhteyksien varrella. Tämä kyseenalaistettiin mielipiteissä sillä perusteella, että etäisyys Kulosaaren metroasemalta olisi noin 1,5 km ja kesämaja-alueelle noin 2 km. Tämä puolestaan johtaisi mielipiteiden mukaan uuden asuinalueen autoriippuvuuteen, joka haittaisi liikenteen sujuvuutta laajalla alueella Itä-Helsingissä.

Jos Kivinokka kuitenkin rakennettaisiin, olisi tulevan asuinalueen liikennejärjestelyjen perustuttava julkisen ja kevyen liikenteen käyttöön. Kivinokassa tulisi muutenkin kehittää ekologista liikkumista ja säilyttää alue autottomana. Yhdessä mielipiteessä toivottiin kuitenkin yleisessä käytössä olevia pysäköintipaikkoja.

Mielipiteet Kivinokan ja Kulosaaren välisestä sillasta vaihtelivat. Osassa mielipiteistä katsottiin, että silta lyhentäisi matkaa metroasemalle ja edistäisi julkisen liikenteen käyttöä, kun taas osassa nähtiin että metroasema ei siltaratkaisullakaan tulisi houkuttelevan kävelymatkan päähän Kivinokasta.

Jos Kivinokka pysyy nykyisessä käytössä, julkista liikennettä tulisi edistää ja yhteyksiä parantaa, jotta entistä useammat kaupunkilaiset pääsisivät Kivinokkaan helposti. Merellisiä yhteyksiäkin tulisi parantaa. Näin luotaisiin edellytykset virkistysmahdollisuuksien parantamiselle.

Vastine 31

Kivinokka sijaitsee metroradan varressa. Etäisyys Kulosaaren metroasemalta kartanolle on noin 1,2 km ja Kivinokan niemen kärkeen n. 2 km. Mikäli aluetta suunnitellaan asuinrakentamisen käyttöön, on lähtökohtana toimivan julkisen liikenteen järjestäminen alueelle. Luontevin ratkaisu näyttää maankäyttövaihtoehtovaiheessa olevan metroasemille syöttävä julkinen liikenne. Kulosaaren suuntaan vievä kävely- ja pyöräilysilta on suunnittelun tavoitteena. Alueen vähäautoisuutta tutkitaan jatkosuunnittelussa. Tavoitteena on, että jos Kivinokkaa kehitetään virkistyskäytössä, sen julkista liikennettä ja merellisiä yhteyksiä edistetään.

Selvitykset, vaikutusten ja vaihtoehtojen arviointi, Helsingin Luonnonsuojeluyhdistys ry (Mi58), Helsingin siirtolapuutarhojen Aluejärjestö ry (Mi63), Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry (Mi61), Herttoniemen Siirtolapuutarhayhdistys ry (Mi50), Kivinokka-liike, Kivinokkalaiset ry, JHL:n Helsingin yhteisjärjestö ry (Mi51), Stadin Rantaryhmä (Mi62), Suomen Luonnonsuojeluliitto Uudenmaan piiri (Mi48), Suomen Siirtolapuutarhaliitto ry (Mi64), Mi37, Mi40, Mi42, Mi52

8.4.2014

Lähellä luonnonsuojelualuetta ja Natura-aluetta sijaitsevasta Kivinokasta tulee tehdä luonnonsuojelulain mukaiset vaikutusten arvioinnit ja Natura-arviointi (MRL 9 § ja LSL 65 §). Lisäksi tulee tehdä seuraavat selvitykset: kulttuurihistoriallinen selvitys, luontoarvoselvitys ja viheralue-rakenneselvitys. Rakentamisvaihtoehtoja mietittäessä tulisi teettää arvioinnit rakentamisen vaikutuksista kasvistollisesti ja linnustollisesti arvokkaisiin alueisiin. Lisäksi vaihtoehtoja tarkasteltaessa olisi syytä huomioida hulevedet ja merentäyttöjen aiheuttamat vaikutukset. Myös lepakko-, hyönteis- ja nisäkäskanta sekä jalopuiden ja vanhan alkupe-
räisen metsän tila olisi tutkittava. Näiden lisäksi liikennesuunnitelmia ja kunnallistekniikan linjauksia tulisi selvittää perusteellisesti. Pysäköinti-
alueet puuttuvat periaatevaihtoehdoista.

Virkistysvaihtoehtoa pidettiin pintapuolisena ja ylimalkaisena ja huomautettiin että siitä puuttui käytännössä havainnekuva. Todettiin, että virkistysvaihtoehto ei riittävästi tuo esiin laajan viheralueen myönteisiä ekologisia, luonnonsuojelullisia ja sosiaalisia vaikutuksia. Kivinokan virkistyskäyttöä ja sen merkitystä kaupunkilaisille on pidetty marginaalisena ja tätä asiaa ei ole tutkittu kunnolla. Virkistysvaihtoehto tulisi siis valmistella samalla tarkkuudella kun asuinrakennusvaihtoehdot ja kaikista vaihtoehdoista tulisi olla riittävä ja tasapuolinen aineisto.

Ekosysteemipalvelunäkökulma tulisi ottaa suunnittelun lähtökohdaksi, jotta suunnittelussa otettaisiin huomioon ne myönteiset vaikutukset, joita kaupunkien sisällä olevat monimuotoiset viheralueet tarjoavat asukkaille.

Vastine 32

Vaikutukset suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä olevalle luonnonsuojelualueelle ja Natura-alueelle selvitetään Luonnonsuojelulain 65 § mukaan. Kulttuurihistoriallisia arvoja ja viheralueverkostoa koskevia selvityksiä tehdään jatkosuunnittelun yhteydessä.

Kivinokan osayleiskaavoituksessa päätetään maankäytöstä ja alueiden mitoituksesta. Kivinokan virkistysvaihtoehto perustuu pääosin nykyisen maankäytön jatkamiseen ja kehittämiseen edelleen. Useat virkistysalueen kehittämiseksi kaavailluista ideoista ovat pienimuotoisia ja toiminnallisia ja ne muotoutuisivat käytännössä hankevetoisesti. Alueen merkitseminen osayleiskaavaan virkistysalumerkinnällä mahdollistaisi alueella hyvin monipuolisen toiminnan. Tarkemman suunnittelun luonteva vaihe on tulevilla myöhemmillä suunnittelutasoilla. Virkistysalueiden sisältöön ja niillä tapahtuvaan toimintaan liittyvä suunnittelu tehdään yleisesti ottaen vasta alueiden toteutussuunnittelun ja ylläpidon yhteydessä.

8.4.2014

Rakennetuille vaihtoehdoille on tehty viitesuunnittelua, jotta rakentamisen realistinen mitoitus on voitu määritellä. Viitesuunnitelmat on esitetty havainnekuvina. Virkistysvaihtoehdosta ei ole ollut tarkoituksenmukaista tehdä yksityiskohtaiselle tasolle vietyjä suunnitelmia vielä yleispiirteisen maankäytön periaatteista päättämisen vaiheessa.

Vaihtoehdon havainnekuvaa täydentää Kivinokan käyttäjiä edustavan Kivinokka-ryhmän laatima Kivinokka kaikille -suunnitelma, joka on virkistysvaihtoehdon mukainen kehittämissuunnitelma.

Ekosysteempipalvelunäkökulmaa voidaan jatkossa hyödyntää Kivinokkaan jäävien luonto- ja virkistysalueiden mitoitusta ja sisältöä määrittäessä.

Virkistysvaihtoehdon vertailu Helsinki visio 2050:een ja vaihtoehtojen arviointi, Helsingin Luonnonsuojeluyhdistys ry (Mi58), Helsingin siirtolapuutarhojen Aluejärjestö ry (Mi63), Kivinokka-liike, Kivinokkalaiset ry, JHL:n Helsingin yhteisjärjestö ry (Mi51)

Virkistysvaihtoehdo vahvistaa mielipiteiden mukaan seuraavia Helsinki visio 2050:n osioita: virkistysalueet ja kaupunkiluonto, kohti urbaania Helsinkiä, merellinen Helsinki, yhä kansainvälisempi Helsinki. Vaihtoehtojen arviointia varten tulisi kehittää parempi esitystapa kun nyt käytetty. Arvioinnista puuttuu esimerkiksi lähiluonnon vaikutus ihmisen terveyteen. Ehdotuksena oli arviointimittaristo ja jokaisen arvioinnin yhteyteen sanallinen selostus. Vaihtoehtojen arvioinnin työkaluksi voisi myös valita ekotehokkuuden. Näin voitaisiin vertailla virkistysvaihtoehtoa muihin esitettyihin vaihtoehtoihin.

Vastine 33

Laajoja vaikutusten arviointeja ei ole vielä tehty, mutta maankäyttövaihtoehtojen suhdetta alueidenkäyttötavoitteisiin on alustavasti tarkasteltu. Kivinokan maankäytön vaikutusten arviointi tehdään osana osayleiskaavan laatimista, osayleiskaavan suunnitteluperiaatteiden pohjalta. Arvioitavaksi tulee myös alueen ekotehokkuus.

Kivinokan alueen omistushistoria, As Oy Hiihtäjä (Mi53), Herttoniemi-seura ry (Mi35), Kaunis Vanhuus ry (Mi34), Kivinokan Kannatusyhdistys ry, Taidekahvila Kahvinokka, Kaunis Vanhuus ry (Mi32)

Usean mielipiteen esittäjän tietojen mukaan alue olisi tullut kaupungin omistukseen testamenttina palvelus- ja työväen käyttöön. Mielipiteiden mukaan testamentti velvoittaisi kaupunkia pitämään alueen virkistyskäytössä.

8.4.2014

Vastine 34

Helsingin kaupunki on ostanut Kivinokan alueen tilat kahdessa kaupassa (vuonna 1927 Brändö Gård Aktiebolag -nimiseltä yhtiöltä ja vuonna 1928 Ab Brändö Villastad -nimiseltä yhtiöltä). Ensin mainittu kiinteistö luovutettiin rasituksista vapaana, lukuun ottamatta Sydfinska Kraft AB:lle myönnettyä oikeutta sähköjohtojen vetämiseen. Toisessa kaupassa kaupunki sitoutui kunnioittamaan ja toteuttamaan eräitä myyjän sitoumuksia (yksilöityjen alueiden luovutuksia ja vuokrauksia sekä 2.6.1922 kauppakirjassa (myyjä->kommunen Brändö Villastad) sovittuja velvoitteita). Vuoden 1922 kaupan velvoitteet ovat lähinnä erilaisia luovutusvelvollisuuksia kunnalle (kommunen Brändö Villastad), seurakunnalle ja eräille yksityishenkilöille sekä erilaisia kunnallisteknisiä velvoitteita. Mitään testamenttiin tai muuhun maanomistushistoriaan perustuvia Kivinokan käyttöön liittyviä rajoituksia ei ole kaupungin tiedossa.

Vetoomukset ja adressit, Kivinokka-liike, Kivinokkalaiset ry, JHL:n Helsingin yhteisjärjestö ry (Mi51), Kivinokan Kannatusyhdistys ry, Kavinokka, Kaunis Vanhuus ry, Kartanon Venekerho ry (Mi26)

Kivinokan virkistyskäytön puolesta on kerätty kaksi adressia.

Vastine

Adressit on otettu huomioon asuinrakentamista vastustavina mielipiteinä ja ne on kirjattu vuorovaikutusraporttiin. Paperimuodossa kerättyjen allekirjoitusten saatekirje on sisällytetty esityslistan liitteenä oleviin mielipidekirjeisiin.

Suulliset ja verkossa esitetyt mielipiteet:

Keskustelutilaisuus 16.9.2013

Tilaisuus pidettiin 16.9.2013 Kaupunkisuunnitteluviraston auditoriossa, Kansakoulukatu 3. Osanottajia oli 158. Tilaisuuden aluksi kerrottiin osayleiskaavaprosessin kulusta ja osayleiskaavan aikataulusta. Kerrottiin myös suunnittelutilanteesta ja lähtötilanteesta sekä maankäytön vaihtoehtoista. Tämän jälkeen Kivinokan yhteisöryhmän edustaja piti etukäteen pyydetyn puheenvuoron Kivinokan alueen säilyttämisen puolesta. Esitysten jälkeen käytiin yleistä keskustelua.

Helsingin kaupunki laatii Kivinokkaan osayleiskaavaa, jossa määritellään miten aluetta kehitetään tulevaisuudessa. Osayleiskaavan laadintaa varten on tehty kolme maankäyttövaihtoehtoa, jotka vaihtelevat ny-

8.4.2014

kyisen virkistyskäytön tehostamisen ja uuden kaupunginosan rakentamisen välillä.

Ihmeteltiin vaihtoehtojen vastakkain asettamista, eikä niitä pidetty vertailukelpoisina. Oltiin huolissaan alueen rakentamisesta ja asumisvaihtoehtodot herättivät kysymyksiä, varsinkin liikenteen suhteen. Alueen rakentaminen aiheuttaisi lisää liikennettä ja tämä olisi ongelmallista, varsinkin Kulosaaren sillan kohdalla. Ihmeteltiin myös asumisvaihtoehtoissa esitettyjä etäisyyksiä, eikä niitä pidetty realistisina. Ihmeteltiin asumisvaihtoehtoissa esitettyä mökkien siirtämisestä ja huomautettiin, että vaihtoehtoissa siirtolapuutarha-alueesta on nipistetty pala pois.

Osallistujat toivoivat, että Kivinokka säilytettäisiin nykyisessä käytössä ja että alueen luonnonarvot säilytettäisiin. Huomautettiin että Natura-arvoja ja lainsäädäntöä tulee noudattaa ja että lain edellyttämät vaikutustenarviointit tulee tehdä. Ehdotettiin rakentamista muille alueille.

Toivottiin myös että seuraavalla kerralla samankaltaisessa tilaisuudessa olisi päättäjiä mukana.

Yhteenveto verkkokeskustelusta

Kivinokka -keskustelu 9.9.–30.9.2013

Kivinokan suunnitteluperiaatteista kerättiin palautetta kaupunkisuunnitteluviraston näyttely- ja infopisteen Laiturin Internet-sivujen (<http://ksv.hel.fi/kivinokka>) keskustelupalstalla 9.9.–30.9.2013 välisenä aikana. Keskustelupalstalle saapui yhteensä 553 kannanottoa. Kaikki kannanotot julkaistiin sellaisenaan. asuinalue noin 4 000 asukkaalle ja asuinalue noin 12 000 asukkaalle. Toiveena oli että saataisiin kommentteja kaikista näkökulmista. Käytännössä kaikilla palstoilla on keskusteltu siitä, tulisiko Kivinokka säilyttää virkistyskäytössä vai muuttaa asuinalueeksi. Asuinrakentamistakin tukevia viestejä oli jonkin verran, mutta suurin osa kommentoijista kannatti Kivinokan säilyttämistä virkistysalueena.

Käyty keskustelu tiivistyy kolmeen teemaan:

1. Alueen säilyttäminen virkistyskäytössä ja luonnonarvojen suojeleminen
2. Alueen säilyttäminen virkistyskäytössä, mutta toimintojen kehittäminen
3. Alueen rakentaminen ja liikenneyhteydet

8.4.2014

Osa virkistyskäytön kannattajista haluaa pitää Kivinokan edelleen rauhallisena ja luonnonläheisenä virkistysalueena ja säilyttää alueen merkittävät luonnon- ja kulttuuriarvot. Kivinokkaan tehtäisiin vain pienimuotoisia virkistyskäytön kehittämistä: rakennettaisiin yleisökäymälä ja parannettaisiin ulkoilureittejä. Erinäisiä tapahtumia, esimerkiksi Juhannusjuhlia, alueella järjestetään jo nykyisin.

Kannatusta sai myös Kivinokan avaaminen laajalle kävijämäärälle ja sen kehittäminen ympäröivien asuinalueiden virkistysalueeksi. Tähän liittyy muun muassa se, että aluetta siistittäisiin ja että alueen avoimuutta lisättäisiin.

Virkistyskäytön kehittämistoimenpiteinä ehdotettiin:

- vierasvenelaituri
- koirien ulkoilualue
- lisää mökkejä
- vuokrattavia mökkejä
- tanssilava
- vesipiste
- parempi valaistus
- rantasauna
- rantakahvila
- hiihtolatu
- pyörien säilytyspaikka
- paremmat jalankulku- ja pyöräilyreitit
- paremmat rantareitit
- paremmat talvikäyttömahdollisuudet
- paremmat yhteydet Kulosaaren metroasemalta Kivinokkaan, esimerkiksi kävely- ja pyöräilyilta

Asuinrakentamista kannattavat keskustelijat perustelivat näkemystään Kivinokan keskeisellä sijainnilla sekä uusien asuntojen ja kaupungin tiivistämisen tarpeella. Keskustelijat katsoivat myös, että Kivinokkaa käyttää tällä hetkellä ainoastaan rajallinen ryhmä ja että alueen rakentaminen avaisi alueen suuremmalle käyttäjäryhmälle.

Kivinokkaan ehdotettiin pääasiassa tiivistä ja korkeaa rakentamista sekä palveluita. Tuotiin esiin, että Kivinokassa pitäisi olla ainakin 12 000 asukasta, jotta alueelle saataisiin palveluita. Parissa mielipiteessä esitettiin, että Kivinokkaan tulisi kaavoittaa selkeitä ja suljettuja kortteleita sekä selkeitä katulinjoja ruutukaavan mukaisesti. Rannat haluttiin säästää rakentamiselta.

8.4.2014

Kivinokan liikenne ja yhteydet herättivät myös paljon keskustelua. Monessa mielipiteessä painotettiin, että Itäväylän kattaminen olisi hyvä idea kaikissa esitetyissä vaihtoehdoissa (ei ainoastaan 12 000 asukkaan vaihtoehdossa). Itäväylän viereen rakentaminen pidettiin myös hyvänä vaihtoehtona.

Jalankulku- ja pyöräilyilta Kivinokasta Kulosaareen jakaa mielipiteitä. Osassa mielipiteistä nähtiin, että kävely- ja pyöräilyilta voisi parantaa Kivinokan avoimuutta, mutta osa kommentoijista oli sitä mieltä, että silta ei parantaisi Kivinokan avoimuutta tai saavutettavuutta. Sillan toisen pään sijainti Kulosaaren pohjoisen rannan puistossa herätti ihmetystä. Nähtiin, että siltayhteys lähempänä Itäväylää tuottaisi vähemmän haittaa. Huomautettiin myös, että siltayhteys ei saa haitata Kulosaaren puiston rantakallioiden virkistyskäyttöä.

Keskustelussa esitettiin myös, että Kivinokan melko kaukainen sijainti metroasemilta ja sen nykyiset liikenneyhteydet tekevät Kivinokasta toimivan virkistysalueen. Aluetta rakennettaessa arkiliikkuminen alueelle lisäisi autoilun kasvua ja Itäväylän ja lähialueiden tukkiutumista. Esitettiin myös, että Kivinokasta voisi tehdä autottoman alueen yksityisautoilun välttämiseksi.

KESKUSTELUTILAISUUS

Kivinokan osayleiskaava, osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Paikka: Kaupunkisuunnitteluviraston auditorio, Kansakoulukatu 3
Aika: ke 16.11.2011 klo 17 - 19

Paikalla

Kaupunkisuunnitteluvirasto:

Tuomas Hakala, projektipäällikkö
Tuukka Linnas, arkkitehti
Jouni Heinänen, maisema-arkkitehti

Juha-Pekka Turunen, vuorovaikutussuunnittelija, tilaisuuden puheenjohtaja
Tiina Antila-Lehtonen, vuorovaikutussuunnittelija, tilaisuuden sihteeri

Osallistujia: runsaat 60 henkilöä edellisten lisäksi

Tilaisuuden kulku

Puheenjohtaja toivotti kaikki tervetulleeksi. Hän esitteli kaavaprosessin kulun ja kertoi miten sitä voi seurata jatkossa. Nyt selvitetään millaisia vaihtoehtoja suunnittelun alkuvaiheessa tulisi tuottaa keskustelun ja arvioinnin pohjaksi. Kaupunkisuunnittelulautakunnan on tarkoitus päättää loppusyksyllä 2012 siitä, millaisin periaattein suunnittelua jatketaan kohti kaavaluonnosta. Tuomas Hakala esitteli kaavatyön taustat ja kertoi, että tässä vaiheessa suunnittelu on aivan alussa ja vaihtoehdot ovat aidosti auki.

Tilaisuudessa esitettyjä kommentteja, mielipiteitä ja kysymyksiä

- Yleisten töiden lautakunnan ansiosta mökkialue sai 10 vuotta jatkoaikaa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on puutteellinen. Siinä esitetyssä arviointisuunnitelmassa ei ole kuvattu alueen kulttuurihistoriallisia arvoja eikä ole lueteltu alueen kulttuurihistoriaan liittyviä selvityksiä. YM:n vahvistamaa maakuntakaavaa ei mainita, vaikka se on juridinen, voimassa oleva paperi. Osallisten luettelo on aika kattava.
- Neuvoteltu maanvuokran jatkoaika koski vain Kivinokan kärkeä. JHL:n alueella sopimus on voimassa vuoden 2013 loppuun ja sen jälkeen toistaiseksi, vaikka alueella on noin 200 mökkiä.
- Miten testamentin kunnioittamiseen suhtaudutaan, alue on Aurora Karamzin testamenttaama työläisille?

- Usean yhdistyksen puolesta jätetään lausunto: Kivinokan osayleiskaavoitus Helsingin kaupungin yhteydessä. Sisältö: alue jätettäisiin virkistysalueeksi.
- Mitä tarkoittaa se, että Kivinokka on osa Helsingin kaupunkia?
- Yleiskaavassa koko Kivinokan ranta-alue on osa vihersormea. Miten sen voi rajata jostain kohtaa poikki?
- Puisto-sana ärsyttää, kun alue on luonnonmetsä. Metsiä on Helsingissä vähän jäljellä ja niitä tulisi säilyttää.
- Mikä on kaavan voima? Kun joku kaupunginvaltuusto hyväksyy kaavan - sitooko se vielä tulevia valtuustoja vaikka voimasuhteet muuttuisivatkin?
- Vuonna 2006 on tehty Sopasen suunnitelma asuinalueesta keskelle Kivinokkaa. Mikä sen tilanne on? Entä mikä on saksalaisten arkkitehtipöytätyön vaikutus tässä prosessissa?
- Kivinokan pohjoisrantaan rajoittuva luonnonsuojelualue: pystyykö kaupunki vaikuttamaan tähän rajaukseen tai alueeseen? Suomen allekirjoittama Ramsayn sopimus määrittelee suojavyöhykkeet suojelualueille - mielestäni se painaa enemmän kuin kaupungin sisäiset suunnitelmat.
- Kaupungin ympäristökeskus on kaavailemassa Kivinokkaa suojelualueeksi. Tässä varmasti kannattaisi tehdä hallintokuntien yhteistyötä.
- Yleiskaavassa alue on merkitty valkoiseksi. Eikö silloin voimassa ole maakuntakaava, jossa alue on merkitty virkistysalueeksi. Valmisteilla on uusi maakuntakaava, jossa alue on merkitty toisin.
- Maakuntakaavassa pidettiin tärkeänä, että kaupunkia pitää tiivistää hyvien joukkoliikenneyhteyksien, metron, äärellä. Samaan aikaan on suunnitteilla valtava asuinalue Kalasatamaan. Miten nämä kaikki ihmiset mahtuvat metroon? Helsinki on ollut mahtava kaupunki. Tästä ei saa tehdä ehdasta sumpua, jossa ei pääse hengittämään.
- Näyttää siltä, että kaksi ääriaihtoa nousee: nykyinen käyttö ja korkea tehokas rakentaminen. Onko nykyisen käytön näkökulmasta pohdittu alueen käytön kehittämistä viheralueena?
- Mökkejä alueelle mahtuu lisää, niitä on alueella ollut enemmän kuin nykyisin. Nykyistä upeaa uimarantaa voi kehittää; pukukopit. Isompi tanssilava. Uimarannalla on 12 m2 studio, joka on alueen keskuspaikka. Mökki on melko pieni esimerkiksi juhannusjuhlien (1000 ihmistä vuonna 2011) kahvitukseen. Laituri oli 60 -luvulla ja veneillä mentiin Hakaniemmen toriostoksille. Missään nimessä Kivinokkaan ei saa ikinä tulla grynderitaloja! 10.12. Kivinokkalaiset ry järjestää joulupöytäalueen lapsille ja lapsenlapsille. Kivinokkaa halutaan avata kaikille tällaisten tapahtumien kautta.

- Kivinokan tulevan tanssilavan koon pitäisi olla sellainen, että sitä pystyy pyörittämään vapaaehtoisvoimin. Viimeisen kymmenen vuoden aikana helsinkiläisiä on kiinnostanut Kivinokan tapahtumat.
- Kivinokan mökkiläisillä ja niillä jotka alueella käyvät, on alueelle henkinen perinne. Se voi olla hankala havaita, mutta sen tulisi säilyä.
- En jaksa innostua tanssilavan suurentamisesta. Kulosaaren ja Herttoniemen metro- asemilta on melkein 2 km uimarannalle. Läheisyyspuheisiin pitää siis suhtautua niin, ettei sijainti ole aivan lähellä. Kehitys -sanana on myös vaarallinen. Voisi katsoa taaksepäin: mitä olivat 10 vuotta sitten esimerkiksi alueen uimakoulut. Mahdollisesti kasvava autoliikenne tulee myös ottaa huomioon.
- Olisi ihan kiva laittaa omia mökkiä kuntoon, kun olisi joku usko tulevaisuuteen. Mökit jäävät hoitamatta, kun ei uskalleta panostaa kattoremonttiin ym. Lähikoulut voisivat käyttää aluetta päiväretkiin, luontoon tutustumiseen.
- Toivoisin, että alutta voisi hyödyntää lasten näkökulmasta. Esimerkiksi leikkikenttä muutettiin petanque -kentäksi. Kenen kanssa teette yhteistyötä suunnitteluprosessin aikana? Mikä taho tekee liikennesuunnitelmat ja missä vaiheessa?
- Kivinokkalaisilla ja JHL:llä on paljon ohjelmaa: joulupolku, juhannusjuhlat, rosvopaistitilaisuus. Alueella voisi järjestää suuremmallekin yleisölle erilaisia tilaisuuksia. Nykyisen tanssilavan kohtaan ei mahdu isoa juttuja, lavan pitäisi olla jossain muualla. Vesibussiyhteys alueelle voisi olla kiva.
- Tarvitseeko jokaisella olla omaa kanoottia tai soutuvenettä - voisiko alueella olla kanoottien ja soutuveneiden vuokrauspaikka kuten nuorisoesiintymäkeskuksella Malmilla.
- Punntauspaikka on väärässä paikassa. Sijoittaisin sen kärkeen, jolloin voisi lenkkeillä sinne ja takaisin ja saataisiin alueelle enemmän käyttäjiä/kulkijoita.
- Kartanomiljö on upea. Kaksi rakennusta, jotka alueella on, ovat kaupungin omistuksessa. Ne kannattaisi kunnostaa yhdistysten käyttöön.
- Uimarannalla on ollut liukumäki.
- EU-määräykset ovat vaikuttaneet niin, että uimarannalla tulee olla kokoaikainen valvonta, jos sinne tuodaan välineitä, kuten liukumäkiä.
- Miten jäte- ja vesihuolto alueella on - onko se muuttumassa. Nykyiset ovat melko huonossa kunnossa? (ns. ensimmäinen vessa) Muut vessat ovat hyvässä kunnossa ja remontoitu.
- Alueella on 7 yleistä vessaa ja niistä valtaosa on hienossa kunnossa. Uimarannan läheisyydessä olevalla on niin paljon enemmän käyttäjiä, että sitä on vaikeampi pitää kunnossa.

- Vessat on tehty talkoovoimin, mutta niihin ei ole saatu kaupungilta kuin maaleja. Kivinokkalaisilla ei ole rahaa.
- Isot tapahtumat ovat siinä mielessä riski, että jos jotain sattuu. Talkoovoimin ei pysty mitään isomittakaavaista tapahtumaa järjestämään. Voisi hankkia sellaisia ulkoliikuntatelineitä, jotka sopisivat kaiken ikäisille. Alueen kauniit penkit poistettiin mitään ilmoittamatta.
- Venekerhossa on aika tasapainoinen tilanne: tarjonta kohtaa kysynnän melko hyvin. Tällä hetkellä on yksi paikka vapaana. Ranta on yleisessä käytössä, laituria valvotaan talkoovoimin.
- Mikä on Helsingin rakentamisen tarve: kaupungissa rakennetaan paljon ja keskustassa on 25 % asunnoista tyhjiään. Herttoniemen rantaakin suunnitellaan vedottiin siihen, että Kivinokka olisi jatkossa alueen asukkaiden ulkoilualue.
- Maalta muutetaan kaupunkiin, mutta pitäisikö kaupungin tehdä jonkun kunnan kanssa yhteistyötä, että kaupungistakin voitaisiin muuttaa maalle.
- Mihin Helsingin kaupungin 5000 tuhannen uuden asunnon vuotuinen rakennustarve perustuu? Voiko siihen hakea ratkaisua kuntien välisestä yhteistyöstä?
- Tässä on se vaara, että jos tällä alueella viheraluetta nakerretaan ja rakennetaan varakaiden asuntoja, uhraus menee hukkaan, jos kaupungit pääkaupunkiseudulla rupeavatkin tekemään parempaa yhteistyötä. On myös tärkeää, että kaupunki säilyy viihtyisänä ja vihreänä, jotta hyvät veronmaksajat täällä pysyvät.
- Esittäisiin toivomuksen, että olisiko sellainen mahdollisuus, että olkoonpa lopullinen ratkaisu mikä tahansa, alueen pääsisi kiertämään ympäri jalan eli alueen kiertäminen vapaasti turvattaisiin.
- Kivinokka on herttoniemeläisten tärkeää ulkoilualuetta ja viheralueiden läheisyys oli tärkeä peruste muutolleni. Polku Kivinokan ympäri olisi erittäin kiva.
- www.ekoparken.se Tukholma on valittu maailman viherpääkaupungiksi melontareitteineen ja pyöräilyreitteineen. Heistä kannattaa ottaa mallia.
- Haluaisin kasvulle ja markkinavoimille tuoda vastapainoksi ihmisen ja lasten hyvinvoinnin. Moni meistä ei tulisi toimeen yhteisöllisiä ja vapaita paikkoja, kuten Kivinokka.
- Puhutaan, että Helsinki autoituu kesäisin. Näistä paikoista täytyisikin pitää kiinni. Myös turistit ihmettelevät, miten tällaisia paikkoja on voinut säilyä.
- Aarniometsän kupeessa on lintutorni ja siinä kupeessa on ainutlaatuisen hieno reitti sokeille. Sellaisia pitäisi olla enemmän.
- Kun joka tapauksessa teette vaihtoehtoja: voisiko yksi vaihtoehto olla sellainen, että ei rakennettaisi uusia asuntoja Kivinokkaan vaan rakennettaisiin Itäväylän päälle.

- Helsinki tarvitsisi 5000 asuntoa vuodessa - kuinka pitkäksi aikaa Kivinokan alue tässä auttaisi vaikka rakennettaisiin ihan täyteen? Kivinokan huono puoli on se, että se on niin hyvässä paikassa ja se kiinnostaisi gryndereitä. Missään en ole vielä nähnyt tulisiko alueelle lainkaan sosiaalista tuotantoa.
- Herttoniemessä on kymmeniä tuhansia neliötä tyhjiään toimistotilaa. Tästä reservistä voisi kehittää asumista ilman, että tarvitsisi kajoja luontoalueisiin. Ksv voisi muuttaa näitä alueita asumiskäyttöön.
- Kuinka monta vuotta vuotuinen asuntotavoite on voimassa - sittenhän jossain vaiheessa ei mahdu enää uusia asuntoja.
- Onko teillä virastoilla mitään yhteistyövelvoitetta? Usein eri virastot puuhailevat samoilla alueilla hiukan eri tavoittein.
- Älkää laittako keltaisia lampuja kiven nokkaan. Ne haittaavat pimeässä kulkemista. Alueen lumenkaatopaikka on harvinaisella sarantomereillä. Likainen lumihan pilaa koko alueen. Sen alueelle voisi rakentaa esimerkiksi talviihtomajan.
- Vastholman lumenkaatopaikalle on tavoitteena etsiä korvaava lumenkaatopaikka. Ympäristökeskus haluaisi sen pois, mutta rakennusvirasto ei ole löytänyt korvaavaa paikkaa.
- Aluetta ei kannata valaista liikaa. Kivinokka on kaupungin parhaita lepakkokohteita, Helsingin helmiä. Lepakot viihtyvät kuusialueella. Herttoniemen teollisuusalueella on "tyhjää tilaa" kuten autoliikkeitä ja Sahaajankadulla huonokuntoisia toimistotiloja - näiltä alueilta voisi käyttää Roihuvuoren metroasemaa tai ainakin kehittää alueita paremmin työllistävään toimintaan.
- Toisaalta on kiva, että huoltoliikkeet sijaitsevat hyvien julkisten yhteyksien päässä ja huoltotoimintaa työllistää.
- Miten Kivinokka kestäisi autoilevien rikkaiden autoilun ja pysäköinnin?
- Täällä esitettiin Itäväylän kattamista ja todettiin, että se on hirvittävän kallista. Mutta entä jos siitä otettaisiin puolet pois sitä kaventamalla. Yksityisautoilu ei toisaalta vähene ennen kuin työmatkaaika (ruuhkat) lisääntyisivät.
- Olen ollut vuoden verran kivinokkalainen ja alueesta on tullut meille tärkeä paikka. Mitä tapahtuu, jos alue kaavoitettaisiin asumiseen - miten nykyisille alueen mökkiläisille korvattaisiin mökin menetys. Onko tällaisesta mitään ennakkotapausta?
- Velvoittaisiko testamentti korvaamaan menetetyn mökkipaikan?
- Herttoniemen siirtolapuutarha-alue on suojeltu. Sehän on älytöntä, eikö se kannattaisi rakentaa ja Kivinokka suojella. Miksi siirtolapuutarha on suojeltu?

- Kivinokkalaiset jännittää tässä keskustelussa sitä mitä alueelle rakennetaan ja milloin. Mutta millaisia suunnitelmia tai taustaa kaupungilla on tässä? Ovatko vaihtoehdot rehellisesti auki?
- Minun mielestäni Herttoniemen siirtolapuutarhalaisten ja kivinokkalaisten tulisi pitää tässä toistensa puolta eikä ruveta toisiaan haukkumaan. On vaikeaa uskoa, että mökkiläiset pärjäisi suuria veronmaksajia vastaan.
- Kai tämän tilaisuuden tulos viedään päättäjien tietoon: paikallaolijat ovat yksimielisesti sitä mieltä, että alue tulisi säilyttää nykyisessä käytössään.
- UNESCO:lla on henkisten kohteiden maailmanperintökohteita. Suomi ei ole vielä ratifioinut sopimusta. Kun se tapahtuu, viedään Kivinokkaa heti ko. listalle.
- Minua kiinnostaa se, että kun vaihtoehtoja on vähintään kaksi - voiko rakentamisvaihtoehdon korvata jollain toisella suunnitelmalla? Esimerkiksi tuoda kaksi toisiaan lähekkäin olevaa vaihtoehtoa pöydälle.
- Joku sanoi hyvin alueen henkisestä perinteestä ja siitä, että onko korvaavia alueita. Minullakin on jo 4 sukupolvi menossa Kivinokassa. Perinne sitoutuu kiinteästi paikkaan. Alueen eri toimijoiden tulee pitää yhtä ja toimia yhdessä.
- Ketkä ovat kakkosvaihtoehdon takana? Täällä ei tunnu olevan sellaiselle kannattajia. Mikä ryhmä tai kuka sen takana on?
- Yleiskaava 2002 -valmistelutyössä ei missään vaiheessa harkittu kerrostalovaihtoehtoa. Nyt jos tällaista aletaan valmistelemaan, antaisi se ehkä pohjan sille, että saataisiin alueelle pientaloja. Ovelaa.
- Minua ihmetyttää se, että jotkut tässä suunnittelevat erilaisia vaihtoehtoja - jos tässä kuitenkin päädytään siihen, että alue säilyy ennallaan, menee siihen käytetty kallis työaika hukkaan.
- Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa on mainittu useita erilaisia tavoitteita, jos niitä käytetään perusteluina, pitäisi ne kaikki tuoda esiin.
- Valtakunnallisesti haetaan tiivistämistä raideliikenteen varrelle. Joissakin kaupungeissa on tehty myös sellainen ratkaisu, että joku raideyhteyspysäkki on pysäkki viheralueelle. Kivinokka voisi jäädä sellaiseksi.
- Ihminen tarvitsee luontoa voidakseen hyvin. Toivon että luontoa kunnioitetaan.
- Kivinokan merkitys lähialueen virkistyskäytössä korostuu tulevaisuudessa. Kun vaihtoehtoisia suunnitelmia tehdään, tulisi niissä ottaa huomioon se, että kussakin olisi mahdollisimman paljon virkistysalueita.

- Eikö yksi hyvä vaihtoehto olisi Sipoon rakentaminen - eikö Helsinki saanut sieltä riittävästi maata rakentamiseen?

**Kivinokka
Osayleiskaava
Maankäytön vaihtoehdot****Paikka:** Kaupunkisuunnitteluvirasto, auditorio**Aika:** 16.9.2013 klo 17–20**Paikalla
Kaupunkisuunnitteluvirastosta:**

Juha-Pekka Turunen, vuorovaikutussuunnittelija, puheenjohtaja
Tuomas Hakala, projektipäällikkö
Tuukka Linnas, arkkitehti
Jouni Heinänen, maisema-arkkitehti
Topi Vuorio, liikenneinsinööri
Ami Hillberg, tilaisuuden sihteeri

Osallistujia: 158 henkilöä

Helsingin kaupunki laatii Kivinokkaan osayleiskaavaa, jossa määritellään, miten aluetta kehitetään tulevaisuudessa. Osayleiskaavan laadintaa varten on tehty kolme maankäyttövaihtoehtoa, jotka vaihtelevat nykyisen virkistyskäytön tehostamisen ja uuden kaupunginosan rakentamisen välillä. Maankäyttövaihtoehtojen pohjalta valmistellaan Kivinokan suunnitteluperiaatteet, jotka ohjaavat osayleiskaavan jatkosuunnittelua.

Tilaisuuden kulku

Puheenjohtaja avasi tilaisuuden toivottamalla läsnäolijat tervetulleiksi illan tilaisuuteen, kertoi osayleiskaavaprosessin kulusta ja osayleiskaavan aikataulusta.

Jouni Heinänen ja Tuukka Linnas kertoivat suunnittelualueesta ja lähtötilanteesta sekä maankäytön vaihtoehdoista diaesityksen kera.

Kivinokan yhteistyöryhmän edustaja Tarja Mäkeläinen piti etukäteen pyydetyn puheenvuoron Kivinokan alueen säilyttämisen puolesta ja virkistyskäyttövaihtoehdon kehittämisestä.

Esitysten jälkeen käytiin yleistä keskustelua. Tilaisuudessa vastattiin esitettyihin kysymyksiin, mutta näitä vastauksia ei ole kirjattu muistioon.

Tilaisuudessa esitettyjä mielipiteitä ja kysymyksiä:

- Minua ihmetyttää virkistys- ja asumisvaihtoehtojen vastakkainasettelu, miksi?
- Miksi ei voida tehdä niin, että asumiskäyttö toteutuu ja virkistys säilyy eli yhdistetään virkistyskäyttövaihtoehtoon Itäväylän kattaminen.
- Rakennusviraston luonnonhoitosuunnitelmassa (Herttoniemen ja Kivinokan luonnonhoitosuunnitelma vuosille 2008–2017) Kivinokkaa suositellaan suojeltavaksi luonnosuojelualueeksi, miten tämä on huomioitu?
- Kivinokan kannatusyhdistys ry on jättänyt kielteisen kannanoton rakennussuunnitelmista. Natura-arvoja ja lainsäädäntöä tulee noudattaa kaikilta osin ja tehdä lain edellyttämät vaikutustenarvioinnit asetusten ja pykälien mukaisesti. Tulee noudattaa myös testamenttia jonka mukaan alue on luovutettu työläisten virkistysalueeksi. Mitkä sosiaaliset ja taloudelliset syyt ajavat rakentamisen vaihtoehdoille 1 ja 2?
- Minulle jäi vaihtoehdosta 2 pari epäselvää kohtaa. Ensimmäiseksi liikenne Kivinokkaan utopistinen, liikennettä nyt jo paljon. Toiseksi mökkien siirtäminen?
- Luontoarvojen säilyttäminen tärkeää.
- Onko realistista esittää että alueelta käveltäisiin metroasemalle?
- Onhan Berliinissä *Tiergarten*, Lontoossa *Kensington park*, Pariisissa *Jardin des Tuileries*, mutta missä meillä Helsingissä sellaisia viher-/puistoalueita jos Kivinokka tuhotaan?
- Kauhustellen katson rakennussuunnitelmia, rakennetaan pettämällä lupauksia. Herttoniemen rantaa rakennettiin ja sanottiin, että lähin viheralue on Kivinokassa. Tämä on petos niitä kohtaan, jotka nyt asuvat Herttoniemen rannassa. Mitä vastaatte?
- Nyt on viheralueena Sipoo.
- Molemmista rakentamisvaihtoehdoista aiheutuu paljon liikennettä, onko poliittisilla päättäjiä kaikki se tieto mitä tarvitaan päätöksiä tehdessä? Myös liikenteen vaikutuksista?
- Sanotte, että metroasemat ovat lähellä, mutta oletteko käyneet siellä kävelemässä, välimatkat ovat pitkiä. Toivoisin, että välimatkoja tarkistetaan.
- Uudenmaan maakuntakaava ja yleiskaava, kumpi painaa enemmän?
- Olen muusikko, kesämajan omistaja Kivinokassa, tykästynyt alueeseen ja paikkaan. Katselen tätä asiaa kauaskantoisemmin, en niin yksityiskohtaisesti. Olen kiertänyt Eurooppaa ja nähnyt kulttuuria siellä. Oivalsin, että meidän suomalaisten ja helsinkiläisten kulttuuri on luonnossa. Tehdään linjauksia, tässä tuhotaan kulttuuriperimäämme, kulttuuriperimämme on luonto.
- Mikä on Kivinokan vaikutus asuntopulaan Helsingissä?
- Mielenterveystyöntekijänä kysyisin, miten tällainen vaikuttaa ihmisten hyvinvointiin, tarvitaan muutakin kuin asuntorakentamista. Olen huolissani lapsista, jos rakennetaan.
- On mahdollista saada muullakinlailla asuntoja, konkreettisesti, suuret ikäluokat kuolevat pois melko pian, ei tarvitse odottaa kuin 15–20 vuotta niin suuri määrä asuntoja vapautuu.
- Hämeenlinnan kaupunki on oivaltanut, että rakentamisen lisäksi pitää olla myös paikka jossa voi virkistäytyä, Kantola. Tällaista myös Helsinkiin.
- Mustikkamaa, onko sen käyttöä tutkittu? Nyt siellä iso paikoitusalue, urheilualue ym.

- Minulla ei ole mökkiä Kivinokassa, mutta silti ihmettelen, miksi kaikki vihalueet rakennetaan? Olen laittanut tästä asiasta viestiä myös Facebookiin, saanut ympäri maailmaa vastauksia, joissa ihmetellään näitä suunnitelmia.
- Vaihtoehto 2 on pisimmälle viety suunnitelma, miten poliittiset päättäjät voivat tehdä päätöksiä, jos ei ole vertailukelpoisuutta?
- Olen viettänyt lapsuuteni kesät Kivinokassa. Sinne ei saa rakentaa eikä tehdä olennaisia muutoksia, se on helmi tällä hetkellä. Luonnonsuojelualue välttämätön. Virkistysvaihtoehdossa mietittävä tien kohtaa, ei saa aiheuttaa haittaa. Onko tutkittu Kipparlahden meritäyttyjen vaikutusta Vanhankaupunginladen veden laadulle?
- Vaihtoehto 1 on selkeästi paras. Ei Kivinokkaan rakentamisessa ole mitään järkeä.
- Olen viettänyt lapsuuteni Kivinokassa. Minulla on ulkomaalaisia ystäviä, joita olen vienyt alueelle vierailulle, on vietetty juhannusta ym., käynnit ovat olleet vieraille kulttuurielämys. Ihmettelevät suunnattomasti kesämökkien määrää ja virkistysaluetta. Kivinokka on kulttuuriperintöämme, sellaista ei voi tehdä mihinkään muualle, on arvokas alue, hienot maisemat. Työväenluokalle suunnattu. Rakentamisen myötä lompakon paksuus määritteli sen, kuka alueella pystyisi asumaan.
- Vaihtoehdoissa 2 ja 3 talot ovat kartanon vieressä, suojeltavat rakennukset jäävät alle, leikkimökki, pientalo, rengintupa, säilytetäänkö kartanon maakellaritila? Suunnitelmissa talot tulevat niiden päälle.
- Valtuustossa on 85 jäsentä, olen yksi niistä. Kiitän virkamiehiä tästä tilaisuudesta, kiitos näistä kommentteista, kiitos puheenvuoroista ja kiitos valmistelijoille.
- Kulosaarelaisena olen huolissani liikenteestä, joka tulee olemaan ongelma Kulosaaren sillan kohdalla. Herttoniemen rannan ja Korkeasaaren liikenne menee Kulosaaren läpi. Tulee vaikuttamaan suurelta Kulosaarelaisten elämään.
- Bussi nro 81 Kivinokkaan kulkee harvoin, on ongelma huonojalkaisille.
- Onko otettu huomioon mahdollinen kuntaliitosasia?
- Liikenneasiat mietittyvät, miksi kuvat rajattu vain näin pienelle alueelle kun liikenne on laajempi kokonaisuus ja vaikuttaa esim Herttoniemeen
- Latokartano rakennettiin, Arabianranta rakennettiin, nyt ehkä Kivinokka, mikä on kokonaisvaikutus luonnonsuojelualueeseen, kokonaistarkastelua toivotaan. Nyt kaikki valkoiset alueet rakennuskäyttöön. Luonnonsuojelualueilla hyvin vähän suojeluvyöhykettä.
- Vaihtoehto 3 on hurja, onko se realistinen, tehdäänkö hurja vaihtoehto, jotta se tyrmätään ja jää keskinkertainen vaihtoehto?
- Herttoniemen teollisuusalueella on paljon vapaata tilaa.
- Mikä on museoviraston kanta koko Kivinokan alueeseen? Mustikkamaa, Nuuksio, Kivinokka säilytettävä!
- Politiinen ulottuvuus, seuraavan kerran tällaisessa tilaisuudessa pitää olla päättäjiä mukana. Ensin kaupunkisuunnittelulautakunnan jäsenet, sitten valtuusto ja sitten vielä kaupunginhalituksen jäsenet.
- Vaihtoehdossa 3 näyttää siltä, että siirtolapuutarha-alueen eteläkärjestä on nipistetty pala pois? Mitä siirtolapuutarha tarvitsee elääkseen, suojavyöhyke, miten rakennusaikainen häiriö, pöly, melu ym. on huomioitu?

- Pallukkadia, en ymmärrä perusteluja, voisivat yhtä hyvin olla myös päinvastoin. Kivinokkaa tuhotaan, ainoa uimaranta laajalla alueella. Lomaa pitää voida viettää omassa kaupungissaan, luonnon keskellä.
- En muista kuulleen vastausta siihen, onko Museovirasto sanonut kantansa koko alueesta?